

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INST FÖR SPRÅK OCH LITTERATURER

RYSKA

170513

Prefixet *бл-* och dess svenska motsvarigheter

En jämförelse av prefixet *бл-* och partikeln *ut*

Daniel Bjurbom

Kandidatuppsats

VT 2013

Handledare:

Nadezjda Zorikhina Nilsson

Title: *Prefixet вы- och dess svenska motsvarigheter: en jämförelse av prefixet вы- och partikeln ut*

Author: Daniel Bjurbom

Supervisor: Nadezjda Zorikhina Nilsson

Abstract: The aim of this text is to compare the semantic profile of the Russian prefix вы- with that of the Swedish particle ut. It follows Janda's categorization of Russian вы-verbs into semantic groups and compares Swedish phrasal verbs with the particle ut to the semantics of the Russian prefix вы-. The material consists of Russian вы-verbs and their Swedish translations retrieved from Norstedts ryska ordbok. The results show that over 60 % of the Swedish phrasal verbs with the particle ut are categorized in the prototypical container construction "Out of a container", but also that the Swedish particle share other meanings of the prefix вы-. However, to draw definite conclusions the subject of shared semantics between вы- and ut more extensive research is required.

Keywords: вы-, ut, prefix, particle, semantic category, container, trajector, observer, contrastive linguistics, cognitive linguistics

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte	1
1.2 Frågeställningar	2
2. Metod och material	2
2.1 Avgränsningar i materialet	2
3. Bakgrund	3
3.1. Om ryska prefix	3
3.2. Om prefixet вы	4
3.2.1 Norstedts ryska ordbok	4
3.2.2 Grammatika sovremennogo russkogo literaturnogo jazyka	4
3.2.3 Janda	5
3.2.4 Pozolotina	8
3.2.5 Kommentar	13
3.3. Om svenska partikelverb	14
3.4 Om partikeln ut	14
3.4.1 Strzelecka	14
4. Undersökning	20
4.1 Avgränsningar i undersökningen	20
4.2 Undersökning av partikelverb	21
4.3 Indelning av verb med formell motsvarighet вы=ut	22
4.3.1 Out of a container (ut ur container)	22
4.3.2 Empty a container (tömma en container)	25
4.3.3 Exhaustive result (uttömmande resultat)	25
4.3.4 Exhaust a surface (påverka en yta)	26
4.3.5 Negative exhaustion (negativ påverkan)	26
4.3.6 Create an image on a surface (skapa en bild på en yta)	26
4.3.7 Make out of (skapa av)	27
4.3.8 Decline/deviate (böja/avvika)	27
4.3.9 Acquire (erhålla)	27
4.3.10 Endure (genomlida)	28
4.3.11 Svåra fall	28
5. Diskussion	29
5.1 Sammanfattning och kommentar	29
5.2 Förslag till fortsatt forskning	36
5.3 Slutord	36
Källförteckning	37
Appendix I	
Appendix II	

1. Inledning

Föreliggande uppsats skall studera det ryska prefixet *бы-* och de betydelser som uppstår när detta prefix fogas till olika verb samt dess motsvarigheter i det svenska språket. I svenskan motsvaras de ryska prefixen först och främst av partiklar, och *бы-* framför allt av svenskans *ut*.

Krongauz (1998: 111) listar 19 ryska prefix som kan modifiera och ändra betydelser hos verb:

...19 приставок, продуктивных и изменяющих вид мотивирующего глагола: в-, вз-, вы-, до-, за-, из-, на-, над-, о-, об-, от-, пере-, по-, под-, при-, про-, раз-, с-, у-.

Dessa prefix fogas samman med verb och kan förändra deras betydelser, varvid ett verb som *бегать* 'att springa' kan få en helt ny betydelse *избегать* 'att undvika'. Dock betyder *писать* och *написать* båda 'att skriva' medan ett annat prefix i kombination med samma verb klart förändrar den lexikaliska betydelsen, jämför *переписать* 'skriva om'. Att *пере-* här förändrar betydelsen av *писать* är uppenbart, men frågan är om *на-* är betydelsebärande eller betydelselöst i annan bemärkelse än att det just bildar perfekt aspekt.¹

Då man ger sig på att undersöka de ryska prefixen med kontrastiva metoder tvingas man ganska snabbt att dela in verb med ett och samma prefix i olika grupper där prefixet på olika sätt motsvarar de ryska verbens lexikaliska betydelser i det andra språket. Uppsatsen kommer att studera ryska verb med prefixet *бы-* och deras svenska översättningar med fokus på partikelverb med partikeln *ut*.

Om en svensk som precis börjat studera ryska skulle fråga en person som kan både ryska och svenska vilket prefix som motsvaras av svenskans *ut* skulle svaret på denna fråga med allra största sannolikhet vara *бы-*. Hur många översättningar av verb med *бы-* som faktiskt motsvarar svenska partikelverb med *ut* kommer att undersökas. Uppsatsen fokuserar på att se hur användningsområdena av prefix respektive partikel överensstämmer vid formell motsvarighet *бы=ut*.

1.1 Syfte

Denna uppsats skall undersöka de delade betydelserna mellan det ryska prefixet *бы-* och den svenska partikeln *ut*. Syftet är att komma till en slutsats om hur ofta ryska verb med *бы-* motsvaras av svenska partikelverb med *ut* samt inom vilka semantiska kategorier denna grupp med formell motsvarighet faller. Målet är att klarlägga vilka partiklar som motsvarar det ryska prefixet i svenskan samt att urskilja deras generella frekvens samt huruvida partikeln *ut* är överrepresenterad för vissa betydelser.

¹ För diskussion om så kallade "tomma prefix", se Janda et al. (2013)

1.2 Frågeställningar

- I vilken mån har prefixet *вbl-* samma betydelse som partikeln *ut* i svenskan?
- I vilka semantiska grupper återfinnes partikelverb med *ut* och är de överrepresenterade i vissa grupper?
- Vilka andra partiklar än *ut* motsvaras av *вbl-*?

2. Metod och material

Den huvudsakliga metoden utgörs av indelning och kategorisering av svenska översättningar av ryska verb med prefixet *вbl-*. De svenska översättningarna kommer att delas in i partikelverb och verb. Partikelverben kommer att delas in efter sina partiklar, vilket möjliggör en överskådlig bild av vilka partiklar som är frekvent förekommande som motsvarighet till *вbl-*.

Vidare skall ett försök att dela in de svenska partikelverben med partikeln *ut* i semantiska grupper mot bakgrund av de olika betydelseerna av *вbl-* göras. Därvid hoppas jag kunna dra slutsatser om vilka betydelser och semantiska likheter som delas av *вbl-* och *ut*. Genom att inkludera andra möjliga översättningar än partikelverb + *ut* hoppas jag kunna visa att prefixet *вbl-* har betydelser som i svenskan översätts med andra partiklar än *ut*. Indelning av partikelverb med andra partiklar än *ut* i semantiska kategorier lämnar jag till framtida forskning. De kommer i uppsatsen endast att återges efter sin frekvens i materialet.

Materialet för undersökningen består av data tagna från Norstedts ryska ordbok (2006). Verben med prefixet *вbl-* och de svenska översättningarna till dessa är underlaget för undersökningen. Norstedts ryska ordbok består av 141 000 ord och fraser. Totalt är 268 ryska verb och 689 svenska översättningar föremål för undersökningen.

2.1 Avgränsningar i materialet

Ett antal verb med begränsad lexikalisk kombinalitet är inte medtagna i materialet i undersökningen. Dessa innefattar bland annat fasta ordförbindelser och idiomatiska uttryck, som dock vid klassifikation kan falla under olika betydelser av *вbl-* i ett semantiskt nät. Dessa kan tas upp i en framtida undersökning där varje grupp beskrivs mer ingående.

Ett exempel på icke-inkluderade betydelser kan ges av verbet *вывести* som i materialet har följande betydelser:

вывести	leda ut	P	UT
	föra ut	P	UT
	köra ut	P	UT
	föra fram	P	FRAM
	utvisa	P	UT
	ta bort	P	BORT
	utrota	P	UT
	avslöja	P	AV
	teckna	V	
	skriva	V	
	skildra	V	

Mer eller mindre fasta förbindelser eller idiomatiska uttryck har inte inkluderats i materialet för undersökningen, som till exempel:

~ войска из+gen	dra tillbaka trupper från
~ спутник на орбиту	skicka upp en satellit i en omloppsbana
~ кого-н из себя	få ngn att tappa fattningen
~ заключение	göra en slutledning
~ кого-н в люди	hjälpa ngn att göra karriär

Vidare kommer reflexiva dubbletter inte att inkluderas i indelningen av partikelverb med partikeln *ut* även om dessa återfinnes i appendix I. Reflexiva verb som har betydelser som inte återfinnes hos de icke-reflexiva är dock inkluderade.

3. Bakgrund

Under denna rubrik följer en kortfattad beskrivning av de ryska prefixens allmänna funktion, semantik och användningsområden i ryskan med en mer genomgående beskrivning av prefixet *вы-* under egen underrubrik samt en beskrivning ur kognitivt perspektiv av svenska partikelverb med partikeln *ut*.

3.1 Om ryska prefix

Verbet *писать* 'att skriva' i kombination med olika prefix kan bland annat besitta de lexikaliska betydelserna *переписать* 'skriva om', *дописать* 'skriva klart', *подписать* 'skriva under' eller *прописать* 'skriva in', 'föreskriva'.

För att förstå de ryska prefixens semantik och användning bättre kan man använda sig av semantiska nät. Semantiska nät grupperar verb efter deras betydelse och avser att innesluta samtliga

betydelser.² Metoden är i jämförelse med beskrivningar som återfinnes i ordböcker och grammatikor mer abstrakt, men desto bättre till att beskriva prefixens semantik, även om det också här förekommer verb som är svåra att kategorisera liksom verb vars betydelse realiseras i fasta ordförbindelser eller i en viss kontext.

3.2 Prefixet *вы-*

Under denna rubrik skall olika definitioner av prefixet *вы-* redovisas.

3.2.1. Norstedts

I Norstedts ryska ordbok (2006: 78) definieras *вы-* på följande sätt:

вы- prefix i verb **a**) *ut*; *выходить/выйти* из магазина gå ut ur affären; *выдвинуть* ящик dra ut en låda; *выдумать* что-н. tänka ut ngt **b**) uttr. strävan efter ett resultat, *выпросить* деньги tigga till sig pengar; *выждать* invänta, avvakta **c**) uttr. uthållighet o.d., *выстоять* два часа stå i två timmar **d**) uttr. handlingens fullständighet, *выслушать* рассказ lyssna färdigt på berättelsen, höra berättelsen till slut; *выспаться* sova ut; jfr äv. sammansättn. nedan

Norstedts ger oss alltså fyra betydelser av *вы-*, vilka är formell motsvarighet till *ut*, strävan efter ett resultat, uthållighet och handlingens fullständighet.

3.2.2. Grammatika sovremennogo russkogo literaturnogo jazyka

I Grammatika sovremennogo russkogo literaturnogo jazyka (1970: 257-8) definieras prefixet *вы-* på följande sätt:

Префикс *вы-*

§ 613. Глаголы с префиксом *вы-* делятся на пять типов.

1) Глаголы со значением «удалить(ся), выделить(ся) из чего-н. посредством действия, названного мотивирующим глаголом»: *вывести* - «везя, удалить», *высветить* - «осветив, выделить», *выгнать*, *выругать*, *выдавать*, *выйти*, *выкарабкаться*, *выломать*, *вынести*. Ряд глаголов мотивируется глаголами сов. вида: *выбросить*, *вынырнуть*, *выпорхнуть*, *выпрыгнуть*, *вытолкнуть* и др. Тип продуктивный.

В отличие от мотивирующих глаголов, все такие глаголы управляют родит. падежом с предлогом *из* см. § 640, п. I, 1. О других случаях различия в синтаксической сочетаемости отдельных мотивирующих и мотивированных глаголов см. § 640, п. I, 3 и примечание 1 на стр. 277.

2) Глаголы со значением «интенсивно и (или) тщательно совершить действие, названного мотивирующим глаголом»: *выбелить* - «тщательно побелить», *вылизать*, *вымазать*, *вымерить*, *выпеть*, *выпечь*, *выписать* (*старательно каждую букву*), *вырисовать*, *вырядить*. Тип продуктивный.

² För exempel på semantiska nät, se rubrikerna 3.2.3 Janda (*вы-*) och 3.4.1 Strzelecka (*ut*)

О различии в синтаксической сочетаемости некоторых мотивирующих и мотивированных глаголов см. § 640, п. II, 2.

3) Глаголы со значением «добыть, получить, найти что-н. посредством действия, названного мотивирующим глаголом»: *выиграть* - «играя, добыть», *высидеть* - «сидя (долго работая), найти (новую идею)», *выследить*, *высмотреть*, *высудить*, *вычитать*.

Все такие глаголы переходны и управляют винит. падежом существительного, называющего приобретенный, обнаруженный предмет. О различии в сочетаемости некоторых мотивирующих и мотивированных глаголов см. § 640, п. I, 2.

Продуктивность типа проявляется в разговорной речи и просторечии.

Примечание. Ряд глаголов с префиксом *вы-* совмещает в себе значение удаления и добывания (п. I и 3): *выварить* (*соль и морской воды*) - «варя, удалить, добыть», *вырыть* (*клад из земли*) - «роя, удалить, добыть», *выловить* (*бревна из реки*) - «ловя, удалить, добыть».

4) Глаголы со значением «выдержать что-н., протерпеть в течение какого-н времени, совершая действие, названное мотивирующим глаголом»: *выжить* - «живя, выдержать какое-либо время», *высидеть*, *выстоять*, *выстрадать*. Тип проявляет продуктивность в разговорной речи и просторечии.

5) Глаголы со значением «совершить (довести до результата) действие, названное мотивирующим глаголом»: *вылечить* - «лечение довести до результата», *вызубрить*, *выковать*, *выкупать*, *выровнять*, *выстроить*, *высушить*, *вышколить*. Тип продуктивен.

Fem betydelser identifieras och exempel ges till varje betydelse. Dessa fem betydelser är:

- 1) Avlägsna, ta bort, plocka ut, utmärka sig.
- 2) Att intensivt och (eller) omsorgsfullt utföra en handling.
- 3) Utvinna, förvärva, erhålla, hitta ngt.
- 4) Genomlida ngt, utstå en viss tid under det att en handling utförs.
- 5) Utföra (uppnå ett resultat) handlingen.

Liksom definitionen i Norstedts är detta en ytterst generell beskrivning. Krongauz (1998: 109) kritiserar ryska ordböcker och grammatikor för hur prefix i dessa vanligtvis definieras: ”Несмотря на естественность и актуальность такой задачи, она фактически не ставилась, а описания приставок в толковых словарях и грамматиках русского языка остаются «вещью в себе», поскольку плохо соотносятся с толкованиями конкретных глаголов и не содержат никаких правил их использования.”

3.2.3. Janda

Laura Janda och CLEAR-gruppen (Cognitive Linguistics – Empirical Approaches to Russian) vid universitet i Tromsø har publicerat mycket intressanta resultat från undersökningar av ryska prefix och deras funktioner. Tidigare har man ansett att det i ryskan finns prefix som är tomma. Dessa tomma

prefix är de som bildar perfektiv aspekt utan att förändra den lexikaliska betydelsen hos verbet, till exempel *красть/украсть* och *писать/написать*. CLEAR-gruppen argumenterar att dessa prefix trots att de inte förändrar den lexikaliska betydelsen hos verbet fyller en semantisk funktion.³

De prefix som i deras material bildar mer än 100 perfekтива verb (*natural perfectives*)⁴ benämner Janda och hennes forskningsgrupp *big prefixes*. Hit hör *вы-*, som i deras material bildar 123 verb med fullbordad aspekt, det minsta antalet av alla *big prefixes*.⁵ Deras studie fokuserar på *small prefixes*, det vill säga de prefix som bildar 100 eller mindre *natural perfectives*. Dock är *вы-* inkluderad i studien eftersom ”the 'small' prefixes include *iz-*, but the history and modern behavior of *iz-* is so closely connected to *vy-* that it makes sense to analyze them together” (Endresen et al. 2012: 244). Studien fokuserar på *small prefixes* eftersom

the “big” prefixes involve data on a different scale in terms of both quantity and quality and may be better addressed using different means (cf. “semantic profiles” in Janda and Lyashevskaya forthcoming). The “small” prefixes constitute an objectively defined group (those with less than 125 Natural Perfectives), and since there are ten of them, they should provide ample data to test the Overlap Hypothesis. The conclusions that can be drawn are of course strictly speaking valid only for the “small” prefixes. The question of whether all the “big” prefixes behave similarly is left for future research. (Endresen et al. 2012: 244)

Intressant för denna uppsats är dock Janda och hennes grupps indelning av prefixet *вы-* och dess olika betydelser i semantiska grupper. Metoden går ut på att först analysera och kategorisera verb som hör till kategorierna *Specialized Perfectives*⁶ och *Complex Act Perfectives*.⁷ För att analysera betydelserna använder Jandas forskningsgrupp en *radial category of meaning*.⁸ Sedan analyseras simplexverben som bildar fullbordad aspekt, vilket ger ytterligare en *radial category of meaning*. Slutligen jämförs de båda grupperna: ”the results of the two analyses are then compared to check for overlap. This comparison is termed 'radial category profiling'. This methodology enables us to reveal whether we have overlap, how extensive it is, and also whether it is systematic.” (Exploring Emptiness [online])

10 semantiska grupper för prefixet *вы-* i form av ett semantiskt nät presenteras i artikeln (Endresen et al 2012: 267):

³ För att ta del av deras resultat, se Janda et al. (2013)

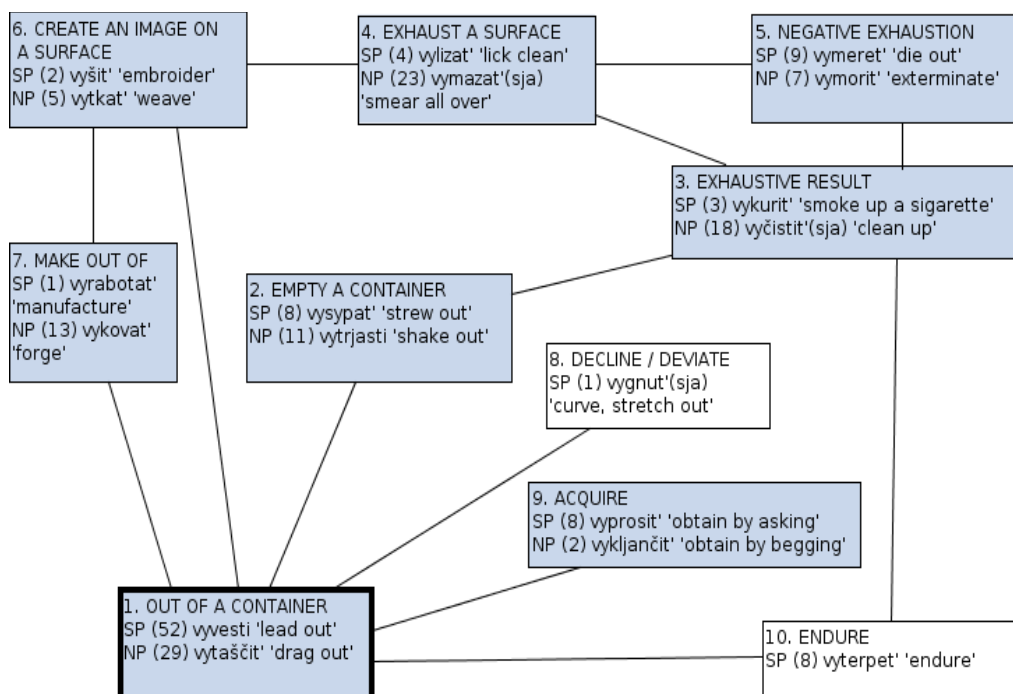
⁴ Det vill säga de verb som bildar perfektiv aspekt och innehåller traditionellt “tomma prefix”. Detta är en sluten klass.

⁵ Se Endresen et al. (2012: 243) för frekvens av övriga prefix.

⁶ Verb där prefix förändrar betydelsen hos simplex verbet som i exemplet *писать/переписать*. För närmare beskrivning, se Endresen et al. (2012: 237)

⁷ Verb där prefix förändrar betydelsen hos simplex verbet som i exemplet *служить/отслужить*. För närmare beskrivning, se Endresen et al. (2012: 238)

⁸ För beskrivning av radial category of meaning, se Endresen et al. (2012: 238-41)

Kortfattade definitioner ges till varje grupp (Exploring Emptiness [online]):

1. OUT OF A CONTAINER	Cause smth/smb to leave a location (container)
2. EMPTY A CONTAINER	Retrieve smth from a container so that the container gets empty
3. EXHAUSTIVE RESULT	Reach a complete irreversible result
4. EXHAUST A SURFACE	The action affects the whole surface of an object
5. NEGATIVE EXHAUSTION	An object is exhaustively damaged by the action
6. CREATE AN IMAGE ON A SURFACE	An image appears as a result of the action
7. MAKE OUT OF	Create by giving shape to a raw material
8. DECLINE/DEVIATE	Curve a straight object
9. ACQUIRE	Gain smth from someone
10. ENDURE	Resist hard conditions

Janda och hennes grups indelning av prefixet *vyl-* i semantiska grupper är i jämförelse med beskrivningen av *vyl-* i Norstedts ryska ordbok (2006) mycket mer uttömmande. Vi ser här 10 kategorier i vilka prefixet modifierar betydelsen av ett verb på olika sätt istället för fyra angivna betydelser i Norstedts ryska ordbok eller fem angivna betydelser i Grammatika sovremennogo russkogo literaturnogo jazyka (1970).

3.2.4. Pozolotina

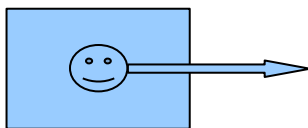
Pozolotina (2009) beskriver den prototypiska betydelsen av *вы-* som att prefixet skapar en relation mellan två deltagare, vilka hon kallar *trajector*⁹ respektive *landmark*, efter Langacker (2008). I exempelmeningen *Он вышел из комнаты* 'han gick ut ur rummet' är huvuddelen i meningen *han*, trajektor, medan rummet betecknas som landmark. I samband med *вы-*verb är landmark oftast ett tredimensionellt rum, varvid Pozolotina refererar till landmark som *container*.¹⁰ Pozolotina (2009: 40) skriver att "[a]ccording to Langacker, a trajector is the most prominent participant, the landmark is the participant of secondary prominence (Langacker 2008: 70)."

Totalt presenterar Pozolotina (2009: 72) 10 betydelser av prefixet *вы-*: två prototypiska betydelser samt metaforiska utvidgningar till dessa:

all the submeanings are related directly or indirectly to a prototype which involves the trajector's physical motion out of the landmark (a container). The prototype involves an implicit observer who can be inside or outside the container, thus giving two possible construals. These two construals give rise to different extensions with focus on the appearance of the trajector or the emptying of the container. The latter meaning, we have argued, forms the basis for the submeaning "to bring an action to the end", that is often mentioned in the dictionaries. In our analysis, this can be accounted for in a principled way: when the observer is inside, the focus is on the complete emptying of the container, i.e. thoroughness of the action.

Konkreta exempel för att illustrera kärnbetydelsen hos prefixet *вы-* och förhållandet mellan *вы-* och container ger Pozolotina med två exempel baserade på verbet *идти*.

1. —Это вы сами уже скажете, — улыбнулся вестовой, дотронулся до козырька и вышел из палатки.

Rummet illustrerar en prototypisk container, vars väggar här utgör dess gränser, som avgränsar rum (*space*). Vi har ett objekt, trajektorn, som till en början befinner sig inuti containern. En underförstådd åskådare, *observer*¹¹, befinner sig även inuti containern. Trajektorn korsar i exemplet containerns gränser, det vill säga lämnar rummet, varav det följer att trajektorn inte längre befinner sig inuti containern och således ej längre är synlig för den implicita åskådaren. Efter att handlingen (*выйти*) är

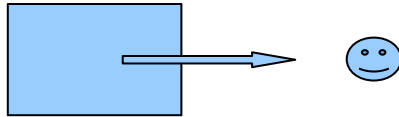
⁹ I föreliggande uppsats även med svensk stavning: *trajektor*.

¹⁰ I föreliggande uppsats även omnämnd som *behållare*.

¹¹ I föreliggande uppsats även omnämnd som *åskådare*.

fullbordad befinner sig alltså inte längre åskådaren och trajektorn inuti containern som till en börjat var fallet.

2. Она внимательно всматривалась во всех, кто выходил из школы.

Containern avgränsar här två rum, varav det ena, skolan, är mindre och det andra är större. Trajektorn i det här fallet är de som utför handlingen (*выходил*), det vill säga de som går ut ur rummet och blir synliga för åskådaren. Vad som hände inuti containern är inte viktigt eftersom åskådaren inte såg det, utan vad som istället är viktigt i det här exemplet är att trajektorn vid någon tidpunkt blir synlig för åskådaren, nämligen vid handlingens fullbordan.

Pozolotina går vidare med att beskriva *prototypical and near-prototypical cases*. Hon visar med exemplet *выпотрошить перья из подушки* att detta fall, beroende på positioneringen av *observer*, kan tillhöra antingen det första eller det andra av Pozolotinas exempel. Om vi vi föreställer oss att *observern* går in i ett rum och kan se att fjädrarna på något sätt har lämnat kudden tillhör detta containerförhållande den första prototypiska konstruktionen. Det viktiga är inte huruvida det finns några fjädrar kvar i kudden.

Here we must consider the use of constructions: in the situation where the observer is outside, we can say “перья выпотрошены из подушки”, but we cannot say “подушка выпотрошена”, as it is not the concern of the observer whether there are feathers left inside the pillow. (Pozolotina 2009: 48)

Vi går vidare till den andra konstruktionen, i vilken vi föreställer oss att *observern* är inuti containern. Pozolotina (2009: 49) noterar att ”the observer does not need to be physically inside the container. He rather looks inside the container. In a certain sense, therefore, the observer is mentally inside the container.” Vi föreställer oss att *observern* tittar in i kudden och ser att alla fjädrar är borta. Betoningen ligger då på att containern är tom och att trajektorn har lämnat den.

Vidare beskriver Pozolotina en icke-prototypisk container. Med exemplen *выдрать гвоздь из стены* och *выкопать куст* ser vi att trajektorn inte innesluts av containern. Pozolotina (2009: 50) skriver: ”In this case we are dealing with a metonymical extension whereby the whole stands for a part, namely the part (for example the root) that comes out and that was not seen initially by the observer.”

Betydelser som är ett resultat av metaforiska utvidgningar av den prototypiska betydelsen följer och exemplifieras av *выдрать что-то у кого-то*. Containerförhållandet är här beskrivet som att den/det som äger eller håller någonting är containern och trajektorn är objektet, det vill säga det som containern i detta exempel besitter (i exemplet *что-то*). Det finns två möjligheter där fokus liksom i tidigare exempel antingen ligger på det faktum att trajektorn lämnar containern eller att trajektorn tillfaller observern:

Construal 1 with the observer inside, thus the focus is on the empty container:

В толпе у меня вырвали камеру из рук – the focus is on the fact that the owner (the container) is free from the trajectory.

Construal 2 with the observer outside and the focus on the appearance of the trajectory:

Нам наконец-то удалось выдрать у государства пособие на ребенка – the focus is on the trajectory that appears before the observer. (Pozolotina 2009: 54)

Verb med betydelsen *försvinna* utgör också en metaforisk utvidgning av den prototypiska betydelsen. Pozolotina använder exemplet *вытравить мышей (из дому)* och skriver att två olika scenarion är möjliga. Det första är att mössen lämnar huset fysiskt, det andra är att mössen dör inuti containern (*huset*). Det faktum att de är döda betyder att de inte fysiskt har lämnat containern. Verbet beskriver sålunda i detta scenario inte det prototypiska förhållandet, utan endast att mössen försvunnit, det vill säga *har dött*. Pozolotina (2009: 54) skriver: ”That this extension of meaning comes from the prototypical construal 1 with the observer inside is explained by the fact that in this construal the focus is on the fact that the container becomes completely free from the trajectory.” Pozolotina ger ytterligare ett exempel med meningen *поляки хотели вытравить всех русских*. Fokus ligger inte på att ryssarna lämnar containern, vilken i detta fall är Ryssland, utan på att containern blir fri från trajektorn: ”By this action the container becomes free from the trajectory, although the trajectory doesn’t move physically anywhere.” (Pozolotina 2009: 56). Vi ser alltså en metaforisk utvidgning av den prototypiska betydelsen. Förhållandet är detsamma så när som på en komponent – trajektorn lämnar inte containern. Fokus ligger på att containern blir fri från trajektorn, vilket leder till: ”In order for the observer inside to state that the container is free from the trajectory, the trajectory should disappear completely. The result is the appearance of the meaning ‘to do something completely, to the end’” (Pozolotina 2009: 58).

Vidare har vi ytterligare en metaforisk utvidgning av den prototypiska betydelsen, i vilken trajektorn blir synlig för observern genom en handling som förstör eller förändrar containern. Eftersom målet för observern är att trajektorn skall bli synlig är containern inte viktig så till vida att den för att uppfylla målet för handlingen i processen kan förändras eller förstöras.

In short, the difference is that it is not the trajectory that moves and crosses the border, but

rather the border that is removed. But the effect is the same as in the prototype: the trajector appears before the observer. (Pozolotina 2009: 60)

Hon ger exemplet *Лишь острый мартовский снег сравнится с вами в умении шлифовать дерево и выбеливать кости!* Skillnaden från den prototypiska betydelsen är att trajektorn (*benen*) här blir synlig utan att själv ändra läge.

Ännu en metaforisk utvidgning med en betydelse tämligen lik den ovannämnda är en konstruktion i vilken trajektorn vid början av handlingen inte existerar utan består av samma material som containern. Ett exempel är *выкопать яму* i vilket trajektorn, innan handlingen påbörjats inte existerar. Vi har en container som skulle kunna bestå av jord. Trajektorn, det vill säga gropen, formas under handlingens gång och under det att containern förändras till sin beskaffenhet. Pozolotina (2009: 61) ger ytterligare ett exempel:

For example, we can consider the construction “выточить игрушку из дерева”. Here the container is a piece of wood, so physically the trajector with its shapes, the toy, does not exist in the container. But when the container is destroyed the trajector appears before the observer’s eyes.

Något liknande men ändå en utvidgning från betydelsen ovan har vi i exemplet *вылечить фигуру*. Pozolotina föreställer sig en bit lera, som här är containern. Containern innehåller inte trajektorn innan handlingens början. Principen är densamma, containern blir trajektorn, men i denna betydelse utan att förstöras – dock genom att ändra form. Under handlingens gång förändras containerns form och blir till trajektorn.

Vi går vidare med ytterligare en betydelse. *вытатуировать паука* och *вышить цветок*. För att bättre förstå denna grupp inleder Pozolotina beskrivningen med att ta upp det prototypiska containerförhållandet som ges av meningen *артист вышел на сцену*. Om vi tänker oss att detta sker på en teater har vi en prototypisk betydelse – vi har en observer som ser det hela ur publikens perspektiv, ett avgränsat rum med en gräns som utgörs av ridån. Om skådespelaren går ut på scenen genom ridån utan att den går upp har vi ett prototypiskt fall. Om ridån går upp och skådespelaren blir synlig utan att röra sig försvinner den avgränsningen, det vill säga ridån, som hindrar publiken från att se skådespelaren. Pozolotina bygger vidare på detta exempel med att föreställa sig en gatuartist som står på gatan där endast en ridå avgränsar gatuartisten från publiken. Containern är inte prototypisk eftersom den endast döljer gatuartisten i en riktning och gatuartisten är synlig från tre andra riktningar.

In this example we can see that for the observer outside the existence of the container is not so important. What is important is the border that prevents the observer outside from seeing the trajector. For the observer outside the container’s border looks like some surface. This border or surface is very important in the construal with the observer

outside. When something not seen before appears in front of the surface that was covering the trajector from the observer's view a verb with *вы-*prefix can be used. We can say that the fact of appearance of something can be conceptualized as going out. From the position of the observer outside, something didn't exist (conceptualized as something hidden), but then appears (conceptualized as something coming out from the place where it was not seen). Pozolotina (2009: 68)

En utvidgning av en sådan betydelse ges av de redan nämnda exemplen *вытатуировать наука* och *вышить цветок* där trajektorn blir synlig på en yta. Istället för en container existerar det en yta som man kan konceptualisera som en av containerns väggar. Till skillnad från tidigare exempel existerar varken trajektor eller container fysiskt vid handlingens början. Trajektorn skapas under handlingens gång och blir synlig som ett objekt eller en bild på en yta för observern. Pozolotina ger med sina två exempel två subkategorier, i vilka trajektorn blir synlig på olika sätt. Med *вышить цветок* kan man föreställa sig att blomman blir synlig på ytan genom en handling som pågår bakom ytan: "...the trajector appears on the surface of the canvas from behind the surface, insofar as the needle moves the thread through the material and thus creates the flower" (Pozolotina 2009: 65). I det andra exemplet *вытатуировать наука* skriver Pozolotina (2009: 65): "...the trajector does not appear from behind the surface. It just appears on the surface."

Den mest komplexa konstruktionen involverar två foci med observern inuti och utanför containern samtidigt. Pozolotina exemplifierar denna betydelse med *выкрасить дом* och *высмолить лодку*. Fokus ligger på substansen (trajektorn) som täcker ytan så väl som på ytan (containern) som är täckt. Pozolotina förklarar denna betydelse som *the blending of two meanings*. Den första betydelsen är en utvidgning från den ovan beskrivna betydelsen där trajektorn blir synlig på en yta. Skillnaden, enligt Pozolotina, är att trajektorn inte har särskilda former. Denna betydelse ger fokus på trajektorn som blir synlig för observern, som i denna betydelse befinner sig utanför containern. Den andra betydelsen ges av en utvidgning av den ovan beskrivna betydelsen där fokus ligger på att trajektorn försvinner och att containern frigörs från en icke-önskvärd trajektor utan att trajektorn fysiskt lämnar containern. Containern besitter icke-önskvärda kvaliteter (i de här fallen – att inte vara målad eller att inte vara tjärad). Som ett resultat av handlingen försvinner den icke-önskvärda kvaliteten från containern för observern som befinner sig inuti containern. Pozolotina (2009: 67) skriver:

And we should also notice that the trajector of the second meaning is not the trajector of the first meaning. The trajector in the second meaning is an undesired quality, from which the container should become free. In a metaphorical sense, therefore, the container is being emptied.

Ytterligare en *blending of two meanings* ges av verb som *выпороть/высечь/выдрать/выстегать*

ребенка, выстегать одеяло. Den första betydelsen är med observern utanför containern och är relevant då kroppen i detta fall utgör en yta på vilken märken efter handlingen framträder. Den andra betydelsen är liknande den i det föregående exemplet med huset men mer abstrakt. Den icke-önskvärda kvaliteten är “the quality of being not punished or taught. This case also gets the additional meaning “thoroughly”, so the undesired quality of not being punished and taught disappears from the container (the child) completely (the position of the observer inside).” (Pozolotina 2009: 68)

3.2.5. Kommentar

Vi har ovan gått igenom fyra sätt att definiera prefixet *бы-* på. Skillnaden mellan en ordboksdefinition och vetenskapliga försök att uttömmande beskriva ett prefix är betydande. Målet med att fullständigt beskriva prefix säger Krongauz (1998: 109) vara:

Конечной целью полного описания глагольных приставок является создание семантической грамматики русского глагольного префиксального словообразования, с помощью которой можно было бы, во-первых, предсказать сочетаемость бесприставочного глагола с той или иной приставкой, а, во-вторых, исчислить возможные значения соответствующих приставочных глаголов.

Det är uppenbart att en ordboksdefinition inte lämpar sig för detta mål. Problemen med att faktiskt uppnå detta är många. I teorin skulle man vara tvungen att strukturera prefigerade verb, vars antal i det ryska språket enligt Krongauz är tiotusentals, och organisera dessa i en tillräckligt kompakt och funktionsduglig grammatisk mekanism.

Krongauz (1998: 110) kritiserar bland annat Janda för att prototypiska betydelser av prefix är för abstrakta:

...о прототипическом значении, поскольку выдвижение одной абстрактной идеи в качестве общего или главного значения приставки часто проводит (как показала практика) к произвольной интерпретации разнообразных конкретных идей, выражаемых данной приставкой, и пренебрежению языковыми данными. Чтобы попытаться избежать такой подгонки языкового материала под теоретические абстракции, корректнее говорить о связанной семантической системе.

Trots att man kan hålla med Krongauz vad gäller kritiken av Janda bör det nämnas att avgränsningar vid beskrivning av prefix ter sig vara nödvändiga. Det finns olika sätt att gå till väga om man vill göra mera generella eller mera uttömmande beskrivningar av prefix. En ordboksdefinition, så som den inkluderad i Norstedts, har mycket liten vetenskaplig relevans i jämförelse med till exempel Janda eller Pozolotina. Att definiera prefix är ett arbete som till viss del behöver avgränsas för att nå ett resultat. Genom dessa avgränsningar ser vi hur en mycket generell beskrivning av prefixet *бы-* återfinnes i

Norstedts ryska ordbok och hur uttömmande, men ändå generella, beskrivningar publiceras av forskare.

3.3 Om svenska partikelverb

Partikelverb är mycket vanligt förekommande i germanska språk. De består av ett verb och en partikel i form av antingen ett adverb eller en preposition. Johannison (1954) ger en allmänt accepterad sammanställning över svenskans partikelverbs olika sammansättningstyper:

För nusvenskans del kunna tre olika fall urskiljas, som alla ha principiell motsvarighet i danskan och norskan:

5. Verb som alltid uppträda i lös förbindelse: ligga i, hålla med, rycka till.
6. Verb som alltid uppträda i fast sammansättning: anklaga, avlida, uppfinna.
7. Verb som uppträda än i lös förbindelse, än i fast sammansättning: tala om – omtala, söka upp – uppsöka;
b) ställa fram (en stol) – framställa (ett företag), komma ned el. ner (på fötterna) – nedkomma (med en tronföljare), bygga upp (en mur) – uppbygga (en församling [...])

Johannisons sammanställning har emellertid en brist. Den utelämnar ett kanske ännu mer betydande kriterium. De två meningarna *Det gäller att ligga i om det ska bli klart till imorgon* och *Jag ligger i sängen hela dagen* har inte båda två partikelverb. Att *ligga i sängen* är en prepositionsfras och räknas inte som ett partikelverb. Det föreligger här även en skillnad i tryckaccent som utgör ett kriterium för vad som kan sägas vara ett partikelverb och inte. Jämför till exempel 1) *Han kö'rde på vägen* och 2) *Han körde på' bilen*. Exempelmening 1 innehåller inte ett partikelverb medan exempelmening 2 gör det. Tryckaccenten ligger på partikeln.

3.4 Om partikeln ut

Här följer en semantisk beskrivning av partikeln *ut* ur ett kognitivt perspektiv.

3.4.1 Strzelecka

Strzelecka (2003) ger en beskrivning av den svenska partikeln *ut* och dess semantik ur ett kognitivt perspektiv. Liksom med ryskans motsvarande prefix måste man här nämna containern eller behållaren. Att kunna förnimma många objekt som icke-solida och tredimensionella är föreställningar vi har med oss sedan barnsben. Vi konceptualiserar avgränsade rum och abstrakta objekt som en container. Strzelecka (2003: 148) nämner BEHÅLLAR-schemat, som är ett IN-UT-schema, som ett grundläggande schema för den prototypiska betydelsen av *ut*:

Det primära, prototypiska landmärket för paret *in/ut* är en tredimensionell behållare som antingen saknar öppning eller har en sådan längs de vertikala sidorna, dvs. har ett tak. Behållarens storlek är irrelevant; den kan vara alltifrån en cell (*föra in DNA-bitarna i äggcellens kärna*) till en pyramid (*simma ut ur pyramiden*). Landmärket ändrar inte sin form under aktionens gång.

Vidare beskriver Strzelecka landmärket som horisontellt orienterat. I de fall där behållaren är slutet, det vill säga saknar öppningar, skriver Strzelecka (2003: 150) ”att *in/ut* [är] det enda alternativet att signalera riktning 'in i' eller 'ut ur det inre av något’”. En exempelmening med en dylik behållare ges genom ”Lokalen har förut hyst en köttaffär om inte rent av ett slakteri och som en ploj *dyker ett muande kohuvud ut ur väggen* som ett förvuxet gökur.”

Då behållaren har öppningar längs de vertikala sidorna betraktar Strzelecka denna som horisontellt orienterad. Strzelecka (2003: 150) nämner att:

...partiklarna upp/ner ofta träder fram om en sådan behållare visar någon slags orientering. Partiklarna *in/ut* refererar ytterst sällan till en vertikal rörelse eftersom riktningen upp/ner tycks överskugga riktningen relaterad till ett behållaraktigt landmärke. Riktningen upp/ner signaleras så att säga oberoende av det explicita landmärkets beskaffenhet (jfr 8.2.1). Den rörelse gentemot en tredimensionell behållare som *in/ut* beskriver är sålunda så gott som alltid horisontell.

Några få exempel där *ut* kan beteckna en vertikal rörelse ges genom *släppa ut svavelsyra ur skortstenen* och *i september 1988 sköt israelerna ut sin första spionsatellit, Ofek 1, i rymden*. Vid ett dylikt behållarschema korresponderar i flera fall partikeln *ut* med *upp*. Ett exempel är *ta ut/upp ett paket ur sin portfölj* men inte **plocka ut äpplen ur snön*.

Strzelecka går vidare med att beskriva behållarperspektiv samt centrumperspektiv.¹² Att *ut* förutsätter, i jämförelse med *in* (som mycket ofta signalerar en rörelse mot någonting mera slutande eller avgränsande), en rörelse mot det mer öppna och gränslösa benämner Strzelecka som behållarperspektiv. I vissa fall bryter dock *ut* mot detta mönster och betydelsen är snarare densamma som *in* vanligen signalerar, till exempel i meningen *gå/komma ut i farstun*. I sådana fall säger Strzelecka (2003: 153) att *ut* snarare signalerar ”’riktning från en behållare som är lika med centrum’, dvs. ’mot periferin’”. Detta benämner hon som centrumperspektiv. I sådana fall är talarens uppfattning om vilket landmärke som är mest centralt viktigare än egenskaperna hos det primära eller sekundära landmärket. Strzelecka (2003: 154) skriver att

[o]m man väljer att säga att *hunden kommer ut i köket* antyder man, förutom att *hunden* rör sig i riktning mot det inre av köket (som signaleras genom *i*), att köket ligger ”ute” i förhållande till det stället som hunden kommer ifrån (det primära landmärket för *ut* är implicit). Då ser man aktionen ur vardagsrumsperspektivet eller, som jag valt att kalla

¹² Centrumperspektiv innehåller en fysisk eller metaforisk kärna 'core' och kant 'edge' samt varierande avstånd till kärnan.

det, ur centrumperspektivet. Verbpartikeln *ut* aktualiserar här det inre i en BEHÅLLARE som utgör CENTRUM, medan prepositionen *i* markerar det inre i en annan BEHÅLLARE som sammanfaller med den första BEHÅLLARENS PERIFERI.

Fortsättningsvis har vi fall där trajektorn är en del av landmärket. Oftast är dessa två olika entiteter, men i dessa fall kan trajektorn och landmärket efter eller före handlingen vara identiska. Trajektorn kan existera före handlingens början som i exemplet *klippa ut receptet* eller skapas som ett resultat av den slutförda handlingen, som i Strzeleckas andra exempel *såga ut bokstäver*. Vidare innefattas här även mångfaldiga landmärken, det vill säga där landmärken representeras av till exempel grupper av någonting. Strzelecka (2003: 165) ger några exempel:

”Vid en av affärerna försökte **hon** glida ut ur mängden och in i butiken för att handla.”
”Det finns tre olika sorters obligationer: de som ger årlig ränta (kupongobligationer), de som inte ger årlig ränta (nollkupongare) och så premieobligationer, där **räntan** lottas ut.”
“Han plockade ut **de största guldskornen** och stoppade dem på sig, helt övertygad om att guldets senare skulle försvinna av sig självt.”

I nästa kategori är trajektorn identisk med landmärket. Strzelecka (2003: 167) skriver att ”[i] konstruktioner där trajektorn är identisk med landmärket uppträder trajektorn i två olika skepnader – en före och en annan efter aktionen.” Som exempel på denna kategori ger Strzelecka (2003: 169) följande meningar med enhetliga trajektorer:

61. **Ballongbanan** byggs ut och uppsändningen är planerad till i vår.
- 62.[...] när hon knäppte upp de översta knapparna i leoparden och fällde ut **den stora kragen**. (SB)
63. Bengt Nilsson log när hon böjde sig framåt och skakade ut **håret**. [efter att ha lossat resårbandet som hållit ihop håret i en hästsvans]
64. Karl tog ut **stegen** [sg. steg], in i solskenet.
65. Han tog ner **ett sjökort** från hyllan över koken och vek ut **det** på det lilla bordet. (SB)

Partikeln *ut* beskriver här situationer där trajektorn/landmärket förlorar sin form eller buktar åt flera håll samtidigt. Sammanfattningsvis kan man säga att partikeln *ut* här betecknar att den enhetliga trajektorn expanderar. En annan nyans av samma kategori ser man då det gäller mångfaldiga trajektorer. Strzelecka betonar att gränsen mellan vad som är enhetliga och mångfaldiga trajektorer är flytande och diskutabel. Med mångfaldiga trajektorer ändras inte nödvändigtvis dessa form. Det är snarare relationen dessa emellan som förändras. Strzelecka (2003: 172) exemplifierar detta med meningarna:

Vid våldsamma kollapsar av stjärnorna när ”kärnbränslet” tagit slut kan **dessa tyngre grundämnen** slungas ut i galaxen.
Skillnaderna mellan spår efter fålthare och skogshare går bäst att se i djup snö då skogsharen spärrar ut **tårna** så att det ser ut som om den haft snöskor.

I de fall där trajektorn är enkel antyder *ut* att trajektorn placeras i periferin medan det i de fall där en mångfaldig trajektor föreligger finns en föreställning om att delarna placeras på olika ställen i samma periferi, till exempel *fördela ut pengarna i form av bidrag*.

Vidare beskriver Strzelecka ytterligare en kategori där landmärket är ett avgränsat rumsutsnitt som konceptualiseras som behållare. Dessa icke-prototypiska landmärken kan se ut lite hur som helst. I vissa fall kan behållare som är icke-fysiska konceptualiseras genom metaforer. I icke-prototypiska kontexter, det vill säga där det inte föreligger en prototypisk behållare, brukar *in/ut* så gott som alltid beskriva rörelser som har en horisontell sträckning.

Först har vi ett konventionellt bestämt perspektiv. I ett renodlat behållarperspektiv signaleras så gott som alltid rörelsen från det mer avgränsade området med partikeln *ut*. Men:

Ibland kan man dock se samma situation ur olika perspektiv – man kan *gå in i skogen* eller *ut i skogen*, *köra in på väggen* eller *köra ut på väggen*, *åka ut till IKEA* eller *åka in till IKEA*. En rad villkor måste vara uppfyllda för att ett sådant perspektivskifte över huvud taget ska vara möjligt. I själva verket är perspektivet nämligen konventionellt bestämt. Vissa entiteter i det fysiska rummets domän är dels mer avgränsade än andra, dels mer centrala för människan i hennes dagliga liv. Sådana har därför oftast konventionellt bestämts som primära landmärken för partiklarna *in* och *ut*. Ibland påminner de föga om behållare, men de kan sägas konceptualiseras som sådana. (Strzelecka 2003: 176)

Exempel på dylika behållare, där primära landmärken för *ut* (och *in*) konceptualiseras som behållare och centrum, är till exempel: fastlandet gentemot vattnet, floder gentemot sjöar och städer gentemot byar. Strzelecka (2003: 177) ger exempel på hur *ut* används här: *De stora älvarna mynnar ut i Östersjön, ån rinner ut i sjön och bäcken flyter ut i en mad*.

Fortsättningsvis har vi behållarmetaforer. En mängd skilda fysiska och abstrakta fenomen kan konceptualiseras som behållare. Vissa av dessa realiseras med partikeln *ut*. Strzelecka tar upp flera olika slags metaforer, bland annat ”människan är behållare för tankar, kunskaper och känslor”, ”ägande och kontroll är behållare”, ”människans privata sfär är behållare”, ”grupp är behållare”, ”spel är behållare”, med flera. Med verb för kognition, emotion och kommunikation kan partikeln *ut* i förbindelse med dessa vara syntaktiskt olika. Strzelecka (2003: 185) skriver att ”klart är dock att människan-behållaren i de allra flesta fall är det givna landmärket och att detta på ett ganska naturligt sätt motiverar användningen av partikeln *ut*.”

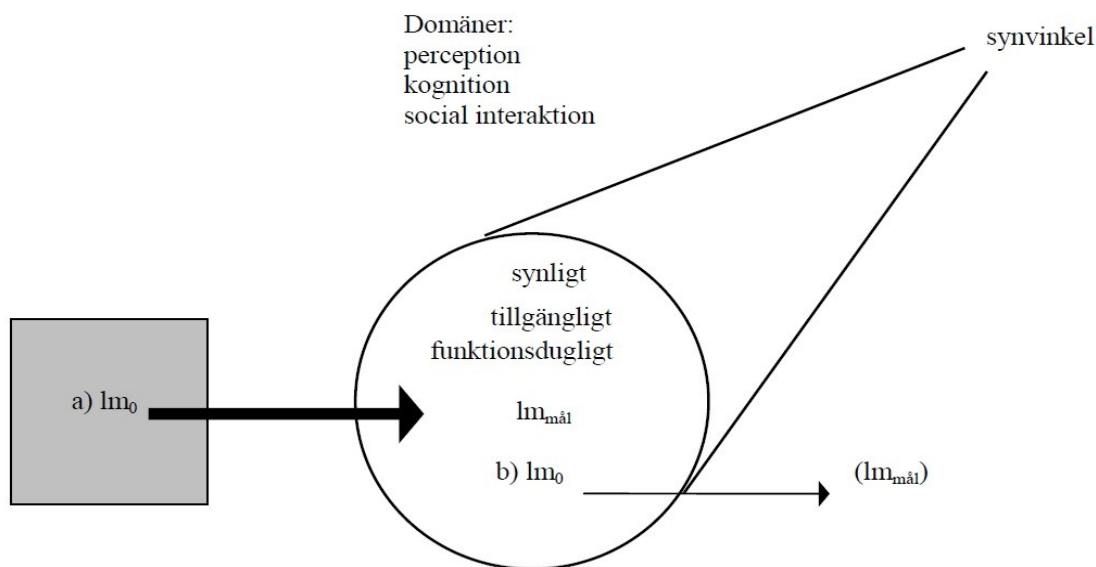
Vidare beskriver Strzelecka regionen för interaktivt fokus som landmärke för partiklarna *in/ut*. För att tydliggöra vad regionen för interaktivt fokus är, citerar jag Strzelecka (2003: 89):

I den mentala domänen kan man urskilja en region där allt är perceptuellt, kognitivt och socialt tillgängligt, dvs. en region som så att säga är ”öppen” för sinnena, medvetandet

och de sociala kontakterna. Denna konstruerade, abstrakta region kallas för region för interaktivt fokus, och den kan fungera som ett primärt eller sekundärt landmärke för många partikelkonstruktioner. [...] Trajektorn kan träda in i denna region, dvs. 'bli tillgänglig', eller lämna den, dvs. 'bli otillgänglig'.

Regionen för interaktivt fokus kan betraktas som ett sekundärt landmärke för en trajektors mentala rörelse. Strzelecka (2003: 197) skriver att "[d]å trajektorn lämnar en fysiskt existerande prototypisk behållare hamnar den oftast i regionen för interaktivt fokus och den försvinner därifrån då den förflyttar sig i motsatt riktning, dvs. in i en prototypisk behållare." Detta är det dominerande mönstret.

Strzelecka identifierar två möjligheter för partikelverb med *ut* i denna kategori. Vi har partikelverb där trajektorn träder in i regionen för interaktivt fokus och partikelverb där trajektorn lämnar regionen för interaktivt fokus. Vi har partikelverb där något går *från det synliga till det osynliga* (a)¹³ och partikelverb där något går *från det osynliga till det synliga* (b).¹⁴ Se figuren nedan (Strzelecka 2003: 201):

Den sista gruppen beskriver Strzelecka som partikelverb med rent perfektivt *ut*. Att *ut* förekommer som en perfektiverande partikel istället för till exempel *upp* eller *bort* säger Strzelecka (2003: 203) kan

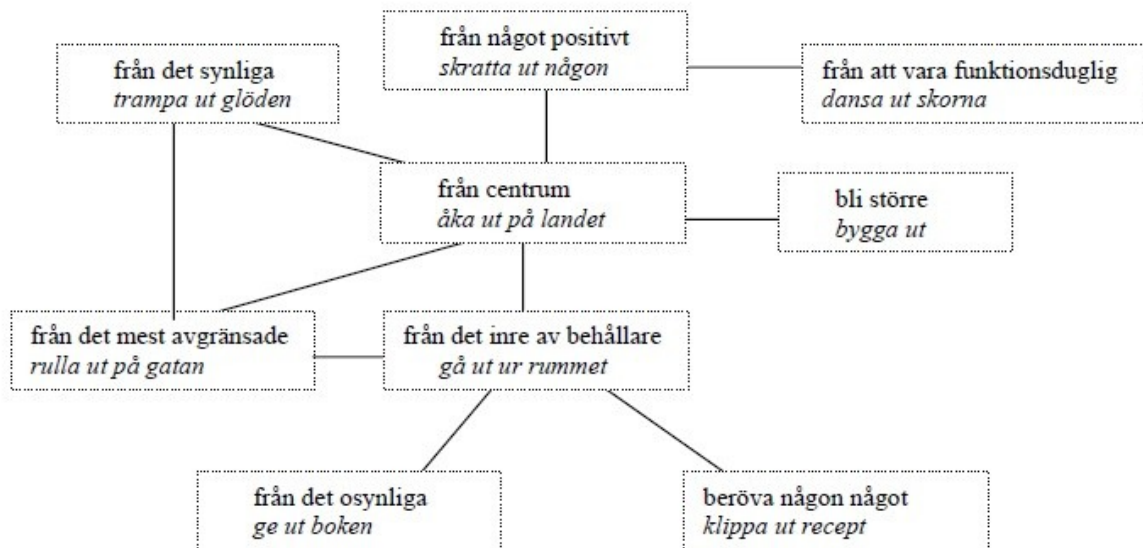
¹³ Strzelecka (2003: 201) ger följande exempel: *annonsera ut, bjuda ut sig, föra ut kunskap i landet, ge ut egna böcker, komma ut på marknaden, klinga ut i rummet, sippra ut, släppa ut filmerna, sätta ut sitt efternamn, ställa ut Matti på en hundutställning, trumpeta ut sensationella rön, tänka ut vad man ska säga.*

¹⁴ Strzelecka (2003: 201) ger följande exempel: *brinna ut, blomma ut, dö ut, ebba ut, klinga ut, röka ut cigaretten, släcka ut ljuset (om ett filter), sudda ut allt tyskt.*

delvis bero på att ”landmärket ifråga påminner om en behållare eller brukar konceptualiseras som sådan: flaskan *töms ut*, källan *sinar ut*, boken *läses ut*, man *går ut* skolan (?*går ut kursen*).” Partikelverb med perfektivt *ut* tycks ofta denotera aktioner som är avgränsade men också utsträckta i tiden, vilket inte kan sägas om till exempel den perfektiverande partikeln *upp* i exempel som *binda upp*, *klistra upp* eller *ringa upp*. Om man jämför *brinna upp/ut* och *klara upp/ut* skriver Strzelecka att exemplen med *ut* tycks denotera snarare en långsam process än en snabb. Utsträckning i tiden kan ses som en bibetydelse till partikelverb där partikeln *ut* är perfektiv. Skillnaden mellan *ut* och *upp* kan ses som konsumtion av konkret respektive abstrakt innehåll. Strzelecka jämför meningarna *skatorna åt upp äpplen* och *Anna läste ut boken*. I det första exemplet är resultatet att ett konkret innehåll konsumerats, i det andra ett abstrakt innehåll. Men:

Inte bara innehållet i en bok kan förstås som abstrakt innehåll; det kan också vara icke-levande tings duglighet eller människans fysiska eller mentala krafter (alltså BEHÅLLAR-metaforer). I *dansaltrampa ut sina skor*, *dra ut batteriet (bilen står och drar ut batteriet, AK)*, *göra ut boken*, *nöta ut sina kläder*, *slita ut sina knän* eller *tjäna ut* signalerar *ut* att något (trajektorn för verbfrasen) har nått gränsen för sin användbarhet. I *arbeta ut sig*, *bränna ut sig*, *slita ut sig*, *ta ut sig*, *trötta ut sig* är det konditionen hos människan-behållaren som åsyftas. Då simplex verbet har betydelsen ’förbrukning’ ses *ut* som en rent perfektiv partikel. (Strzelecka 2003: 204)

Slutligen presenterar Stzelecka (2003: 209) en sammanfattning av partikeln *ut* och dess betydelser i form av ett semantiskt nät:

4. Undersökning

Nedan skall undersökningen av de svenska motsvarigheterna till de ryska verben med prefixet *вbi-* presenteras.

De ryska verben är 268 till antalet. De svenska motsvarigheterna uppgår till 689 stycken. Det vill säga ett snitt av 2,6 översättningar per verb. Samtliga ryska verb med svenska översättningar återfinnes i appendix I. Det är relevant att undersöka hur många partikelverb som motsvarar ryska *вbi-*verb samt vilka partiklar de innehåller. Denna undersökning återfinnes under rubrik 4.2.

Ett av målen med undersökningen är också att se vilka semantiska kategorier som delas av *ut* och *вbi-* samt hur de sammanfaller. Riktningen går från ryska till svenska och det är de svenska översättningarna med partikelverb + *ut* som kommer att jämföras med sina ryska motsvarigheter. Indelningen av verb med formell motsvarighet *вbi- = ut* återfinnes under rubrik 4.3.

4.1 Avgränsningar i undersökningen

En hög andel verb har flera olika betydelser i svensk översättning och motsvaras inte sällan av flera möjliga översättningar beroende på små nyansskillnader i kontext. Liksom det svenska partikel verbet *gå ut* i en viss kontext (till exempel *mjölken har gått ut ur datum*) omöjlig kan motsvaras av det ryska verbet *выходить* förekommer liknande verb i ryskan som i svenskan översätts med hjälp av andra språkmedel. Vi återfinner fler svenska motsvarigheter än ryska verb på grund av att de ryska verben har flera betydelser som i svenskan översätts med olika verb. Varje betydelse är dock viktig för undersökningen, vars mål är att kartlägga vilka motsvarigheter det svenska språket har till det ryska prefixet. Verbet *выглядеть* som tillskrivs tre betydelser ('se ut', 'verka', 'förefalla') anses därför i svenskan mycket riktigt motsvaras av dessa tre betydelser.

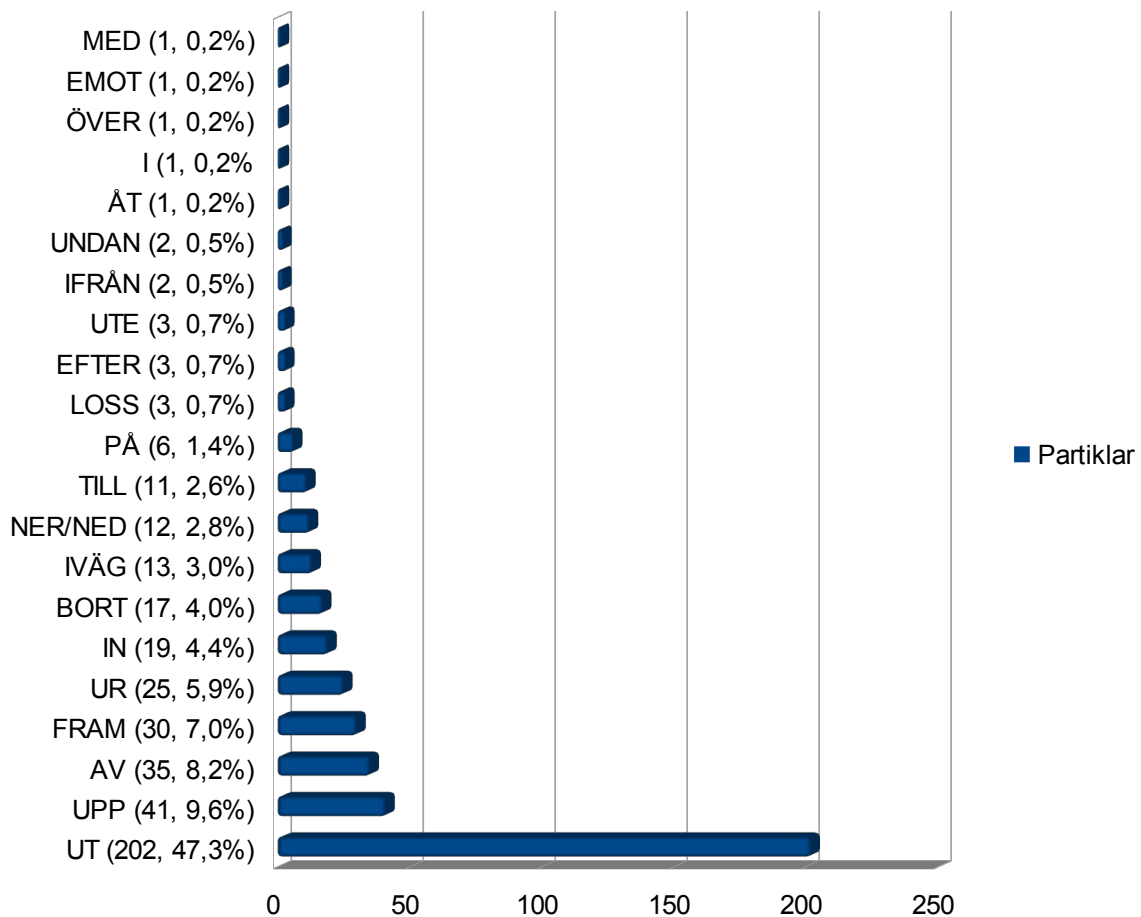
Värt att notera är att föreliggande undersökning behandlar samtliga översättningar som likvärdiga. Det vill säga att ingen hänsyn kommer att tas till att ett svenskt verb är mycket ovanligt medan andra verb är bland de vanligaste förekommande.

Vidare skall också nämnas att vid följande indelning av verb i semantiska grupper görs inga anspråk på att ett specifikt verb absolut hör hemma i en specifik grupp. Det ligger i en dylik generaliserings natur att den för ändamålet nödvändiga kategoriseringen av verb ofta kan ställa fler frågor än svar. Indelningen är ett försök att generalisera ett stort antal verbs betydelser och finna någonting gemensamt dessa emellan för att därefter försöka identifiera vad verbens gemensamma grund kan säga om den aktuella partikeln eller prefixets betydelser och användningsområden.

Indelningen är alltså att se som en generalisering för att möjliggöra antaganden om generella betydelser och användningsområden hos *ut* och *öbl-*. Indelningen i semantiska kategorier under rubrik 4.3 följer Jandas modell.

4.2 Undersökning av partikelverb

Av 689 översättningar är 427 eller 62% partikelverb. Detta är att betrakta som ett tämligen talande resultat: i de flesta fall motsvaras det ryska prefixet *öbl-* av en svensk partikel. Bland de 427 partikelverben återfinns totalt 21 verbpartiklar, vilka är som följer: UT, UPP, AV, FRAM, UR, IN, BORT, IVÄG, NER/NED, TILL, PÅ, LOSS, EFTER, UTE, IFRÅN, UN DAN, ÅT, I, ÖVER, EMOT samt MED. Cirka hälften av partikelverben innehåller partikeln *ut*.

4.3 Indelning av verb med formell motsvarighet **вы=ut**

Indelningen nedan är baserad på Jandas semantiska nät som innefattar 10 grupper som representerar olika betydelser av prefixet *вы-*. Materialet består av de verb där det föreligger formell motsvarighet *вы=ut*. Exempel till varje grupp finns i appendix II.

Följande indelning i semantiska grupper avser alltså endast en tämligen liten del av samtliga ryska verb som återfinns i appendix I. Avsikten är att se vilka typer av verb som representerar 47,3 % av de svenska översättningarna i gruppen där ryska verb motsvarar svenska partikelverb.

Ej inkluderade i materialet för undersökningen är reflexiva verb som har samma betydelse som ett i undersökningen förekommande icke-reflexivt verb. Totalt gäller då undersökningen 191 svenska verb.

4.3.1 Out of a container (ut ur container)

I grupp 1 återfinnes verb där trajektorn lämnar containern och rör sig från ett mera avgränsat rum till ett öppnare och synligare. Det föreligger konkreta rörelser ut ur containern som till exempel *выйти* 'gå ut', *вылезать* 'krypa ut', *выбрать* 'ta ut', *выдрать* 'rycka ut', men även abstrakta rörelser ut ur metaforiska containrar som till exempel *выдумать* 'tänka ut' (där en idé uppenbarar sig). Grupp 1 är den grupp som innehåller flest verb med formell motsvarighet *вы=ut*. I diskussionen kommer nyansskillnader i containerförhållanden inom denna grupp kort att tas upp. Gruppen innehåller 103 verb och 17 reflexiva verb, totalt 120 verb eller 62,8% av det totala antalet verb.

выбежать	springa ut
выбить	slå ut
выбрать	plocka ut
выбрать	ta ut
выбрать	utse
выбрать	välja ut
выбросить	kasta ut
выбросить	slänga ut
выбыть	~из игры – bli utslagen <i>sport</i> .
вывесить	hänga ut <i>kläder</i>
вывести	föra ut
вывести	utvisa
вывести	leda ut
выволочь	släpa ut
выглянуть	se ut <i>genom fönstret</i>
выглянуть	titta ut
выговорить	uttala
выгрести	raka ut
выгрести	skrapa ut
выдавить	klämma ut
выдавить	pressa ut

выдать	betala ut
выдать	lämna ut
выдать	utfärda
выдвинуть	dra ut
выдворить	köra ut <i>ur ett rum o.d.</i>
выдворить	utvisa <i>ur landet</i>
выдворить	visa ut
выделить	välja ut
выделить	plocka ut
выдернуть	dra ut
выдернуть	rycka ut
выдохнуть	andas ut
выдрать	rycka ut
выдумать	tänka ut
выдуть	blåsa ut
выехать	flytta ut (<i>ur</i>)
выехать	åka ut
выжать	klämna ut <i>ur en tub</i>
выжать	pressa ut <i>juice</i>
выйти	utkomma <i>om böcker</i>
выйти	komma ut
выйти	stiga ut
выйти	gå ut
выкатить	komma utkörande
выкатить	rulla ut
выкладывать	<i>vard. imp. sjung ut!</i>
выковырять	peta ut <i>ur</i>
выколотить	slå ut
выкрикнуть	utropa
выкурить	röka ut <i>djur</i>
вылезать	sticka ut
вылезать	krypa ut
вылететь	falla ut
вылететь	flyga ut
вылить	utgjuta <i>ge utlopp för</i>
выложить	lägga ut <i>publicera</i>
выложить	sjunga ut <i>berätta</i>
выложить	punga ut
выманить	locka ut <i>ngn</i>
вынести	placera ut
вынести	ta ut
вынести	bära ut
вынуть	dra ut
вынуть	ta ut
выпасть	falla ut <i>ur ngt</i>
выпереть	slänga ut
выпереть	köra ut
выпилить	såga ut
выписать	skriva ut <i>från sjukhuset</i>
выплыть	lyckas ta sig ut
выплыть	simma ut
выплюнуть	spotta ut
выползти	krypa ut
выпорхнуть	fladdra ut
выпроводить	köra ut
выпустить	ge ut <i>aktier o.d.</i>

выпустить	ge ut <i>bok o.d.</i>
выпустить	lägga ut <i>klädesplagg</i>
выпустить	utexaminera
выразить	uttrycka
вырезать	klippa ut
высидеть	kläcka ut <i>om fåglar</i>
выскочить	hoppa ut
выслать	skicka ut <i>på uppdrag</i>
высмотреть	se ut <i>välja</i>
выставить	sätta ut
выставить	ställa ut
выступать	sticka ut (<i>sticka fram</i>)
высунуть	~язык – räcka ut <i>tungan.</i>
высунуть	sticka ut
высыпать	bryta ut <i>om utslag</i>
высыпать	slå ut <i>om utslag</i>
высыпать	strömma ut <i>om folkmassa o.d.</i>
выталкивать	knuffa ut
вытаскивать	släpa ut
вытаскивать	dra ut
вытекать	rinna ut
вытекать	droppa ut
вытеснить	tränga ut
вытолкнуть	knuffa ut
вышвырнуть	slänga ut <i>ngt</i>
вышибить	slänga ut <i>ngn</i>

REFLEXIVA VERB

выбраться	slippa ut
выбраться	ta sig ut
выдаваться	skjuta ut <i>om klippa o.d</i>
выдаваться	utmärka sig
выдвинуться	skjuta ut
выдвинуться	sticka ut
выделиться	flyga ut <i>om uppväxande barn</i>
выделиться	<i>med. utsöndras</i>
выделиться	skilja ut sig
выделиться	utmärka sig
выкарабкаться	kravla ut
выкристаллизоваться	<i>bildl. utkristalliseras</i>
выниматься	kunna tas ut
выниматься	vara utdragbar
выниматься	vara uttagbar
вырваться	slå ut <i>om flamma o.d.</i>
вытянуться	sträckas ut

4.3.2. Empty a container (tömma en container)

Denna betydelse är en utvidgning av OUT OF A CONTAINER. Nyansskillnaden är att containern töms som ett resultat av handlingen. Anledningen till att så få verb faller inom denna kategori är att den semantiska valensen INNEHÅLL är obligatorisk på den syntaktiska nivån. De syntaktiska valenserna står angivna i ordboken. Oftast bildar verb och substantiv mer eller mindre fasta ordförbindelser. Till exempel hade en ”naken” infinitiv som *sticka ut* inte tillhört denna grupp om det inte varit för valensen *öga*. Vissa verb som är kategoriserade i denna grupp kan i kombination med den nominala frasen INNEHÅLL beteckna att containern inte töms helt. Gruppen innehåller 19 verb och 1 reflexivt verb, totalt 20 verb eller 10,5% av det totala antalet verb.

вывалить	stjälpa ut
вывалить	välta ut <i>не нарочно</i>
вывалить	tömma ut
вывернуть	~карман – vända fickan ut och in
выдолбить	hugga ut
выколоть	hugga ut
выколоть	sticka ut <i>öga o.d.</i>
выкопать	gräva ut
вылить	hälla ut
выловить	fiska ut
выместить	låta sin ilska gå ut över ngn
выплакать	gråta ut <i>sin sorg o.d.</i>
выплеснуть	slå ut <i>hälla</i>
выплеснуть	hälla ut
вырыть	gräva ut <i>en grop o.d.</i>
высечь	hugga ut
высосать	suga ut
высыпать	hälla ut
высыпать	strö ut

REFLEXIVA VERB

выплеснуться	skvalpa ut (<i>över</i>)
--------------	----------------------------

4.3.3. Exhaustive result (uttömmande resultat)

Grupp 3 innehåller verb där *ut* har perfektiv betydelse. Vid handlingens slut är ett resultat uppnått.

Gruppen innehåller 4 verb och 3 reflexiva verb, totalt 7 verb eller 3,7% av det totala antalet verb.

выморозить	kyla ut <i>rum o.d.</i>
выстудить	kyla ut <i>t.ex. vid vädring</i>
выучить	lära ut
вычислить	räkna ut

REFLEXIVA VERB

выветриться	vädras ut
вылиться	utmynna i ngt
выспаться	sova ut

4.3.4. Exhaust a surface (påverka en yta)

Grupp 4 innehåller verb vars yta påverkas av handlingen. Fokus ligger här på objektets yta istället för på att ett objekt lämnar en container. Gruppen innehåller 3 verb och 0 reflexiva verb, totalt 3 verb eller 1,6% av det totala antalet verb.

выправить	räta ut
выпрямить	räta ut
выровнять	utjämna

4.3.5. Negative exhaustion (negativ påverkan)

Grupp 5 innehåller verb där en negativ påverkan föreligger. Fokus är alltså på att trajektorn vid handlingens fullbordan har upphört att existera. I vissa mer abstrakta exempel (som till exempel trötta ut ngn eller slita ut sig) kan trajektorn sägas vara en kvalitet som vid handlingens fullbordan inte längre existerar. Gruppen innehåller 14 verb och 2 reflexiva verb, totalt 16 verb eller 8,4% av det totala antalet verb.

выбраковать	<i>fack.</i> utrangera
вывести <i>сорняки</i>	utrota
выгореть	brinna ut <i>om bränsle</i>
выдать	skälla ut
выкорчевать	<i>bildl.</i> utrota
выловить	utrota <i>genom jakt</i>
вымереть	utplånas
вымереть	dö ut
выморозить	utrota <i>genom nedkylning</i>
вымотать	trötta ut ngn
вырубить	hugga ut
выругать	skälla ut
высохнуть	torka ut
вытравить	utrota

REFLEXIVA VERB

выдохнуться	bli utmattad
вымотаться	slita ut sig

4.3.6. Create an image on a surface (skapa en bild på en yta)

I denna grupp uppenbaras trajektorn under handlingens gång och blir synlig som ett objekt eller en bild på en yta för observern. Till denna grupp hör verb som *выжечь* 'bränna in', *вышить* 'brodera', *выгравировать* 'gravera in'. I denna grupp återfinnes inga verb med formell motsvarighet *вы=ut*.

4.3.7. Make out of (skapa av)

Grupp 7 representeras av verb där någonting skapas utifrån material eller, som i vissa fall, av en metaforisk container. Trajektorn existerar inte vid handlingens början, utan blir synlig för åskådaren under handlingens gång eller vid handlingens fullbordan. Gruppen innehåller 4 verb och 1 reflexivt verb, totalt 5 verb eller 2,6% av det totala antalet verb.

выплавить	smälta ut
выработать	utveckla
выработать	utarbeta
вырасти	utvecklas

REFLEXIVA VERB

выделиться	fys. utvecklas
------------	----------------

4.3.8. Decline/deviate (böja/avvika)

I Jandas indelning tillhör endast ett verb denna kategori: *выгнуть(ся)* 'böja', 'kröka', '~спину kuta med ryggen'. Gruppen beskrivs på följande sätt: "This meaning is directly connected to the prototype via a parallel between a container and a position. In the collocation *vygnut' spinu* 'stretch out, curve one's back' the back moves "out" of its original position" (Endresen et 2012: 271). I denna grupp återfinnes inga verb med formell motsvarighet *вы=ut*.

4.3.9. Acquire (erhålla)

Grupp 9 består av verb där någonting erhålles på något sätt. Det kan vara både konkreta och abstrakta betydelser. Fokus ligger på att objekt byter ägare. Gruppen innehåller 8 verb och 0 reflexiva verb, totalt 8 verb eller 4,2% av det totala antalet verb.

выведать	lista ut
выведать	utröna
выдать	utvinna
выкупить	lösa ut <i>pant</i>
вымогать	utöva utpressning
выправить	få utfärdat
выхлопотать	utverka
выяснить	reda ut

4.3.10. Endure (uthärda)

Grupp 10 består av verb vars betydelse är att någonting genomlids. Man kan här föreställa sig containern som den tid det tar för trajektorn att vara utsatt för påverkan tills det att påverkan inte längre föreligger och handlingen därmed upphör. Gruppen innehåller 9 verb och 0 reflexiva verb, totalt 9 verb eller 4,7% av det totala antalet verb.

выносить	не ~ inte stå ut med ngn
выдержать	hålla ut
выдержать	uthärda
выдержать	~несколько изданий komma ut <i>i flera upplagor</i>
вынести	uthärda
выстоять	hålla ut
выстрадать	utstå
вытерпеть	stå ut
вытерпеть	hålla ut

4.3.11 Svåra fall

Denna grupp består av 3 verb eller 1,6% av det totala antalet verb. Dessa verb skall kommenteras var för sig i diskussionen.

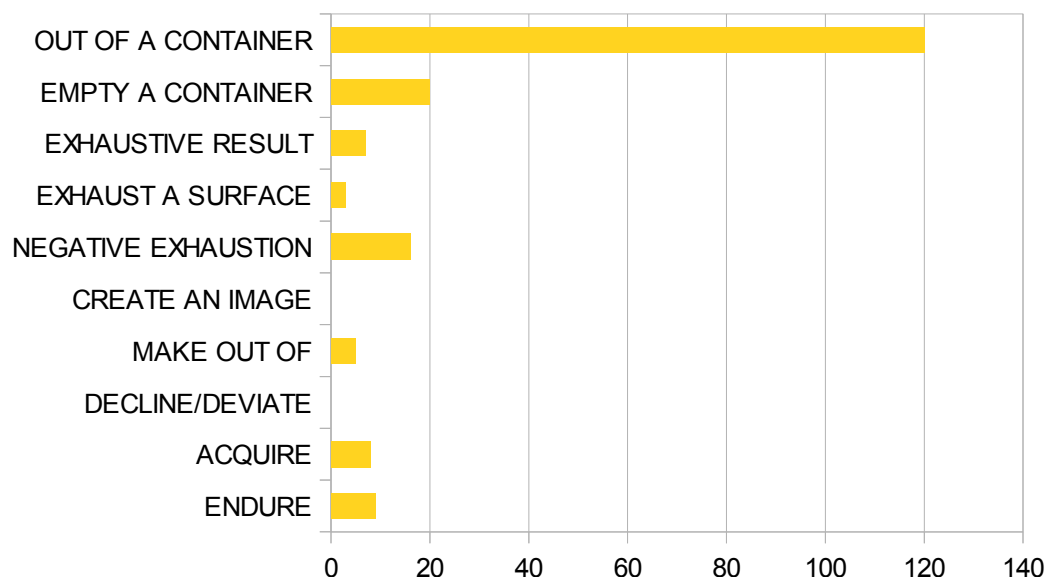
выглядеть	se ut
выпятить	~ грудь – spänna ut <i>brösten</i>
вырядиться	<i>vard. styra (spöka) ut sig (i eleganta kläder)</i>

5. Diskussion

Nedan följer en sammanfattning av indelningen samt kommentarer till grupperna, kommentarer till problem med att kategorisera prefix och partiklar efter deras betydelser, förslag till fortsatt forskning inom ämnet samt slutord.

5.1 Sammanfattning och kommentar

Indelningen av 191 verb med formell motsvarighet *ɸbl=ut* efter Jandas semantiska kategorier gav följande resultat:

Av tio semantiska kategorier återfinnes verb i åtta kategorier. Partikelverb med *ut* träffas inte på i två kategorier: CREATE AN IMAGE ON A SURFACE samt DECLINE/DEVIATE. Hos Janda består dessa grupper av sju respektive ett verb. De verb som hos Janda är kategoriserade i dessa grupper översätts till svenska med andra medel än partikelverb med partikeln *ut*.¹⁵

Flest (120) verb återfinnes i den första gruppen OUT OF A CONTAINER. Detta är också den överlägset största gruppen hos Janda. Av undersökningen framgår det alltså att *ut* i de flesta fallen där denna partikel motsvarar prefixet *ɸbl-* har betydelsen *ut ur container*. I Jandas kategorisering är denna betydelse också den överlägset vanligaste för prefixet *ɸbl-*. Huruvida detta är den vanligaste betydelsen av partikeln *ut* eller om det beror på formell motsvarighet mellan *ɸbl-* och *ut* lämnas till framtida

¹⁵ Se Jandas indelning och appendix I.

undersökningar.

Intressant att nämna är att man inom denna grupp kan urskilja tämligen väsentliga nyansskillnader i containerförhållanden. OUT OF A CONTAINER innefattar flera möjliga sätt för objekt och trajektorer att lämna containern. Hos Janda är samtliga kategoriserade med betydelsen *ut ur container*, men det är ändå av intresse att kort nämna dessa nyansskillnader.

Vi har den första som kan benämnas som *riktning ut ur container* med intransitiva verb där trajektorn själv lämnar containern med en mer eller mindre konkret rörelse ut ur containern. Främst är denna grupp representerad av rörelseverb som *выйти* 'gå ut', 'komma ut', 'stiga ut', *вытекает* 'dropa ut', 'tömma ut', *вылететь* 'falla ut', med flera. Exempelmeningarna 1, 2 och 3 i appendix II skulle tillhöra denna undergrupp.

Vidare går det att identifiera en grupp transitiva verb där handlingen betecknar att ett objekt lämnar containern. Denna undergrupp kan benämnas som *objekt förs ut ur/lämnar container*. Dessa är framför allt förflyttningsverb, säga-verb och rörelseverb som *выпереть* 'köra ut', *вывесить* 'hänga ut', *вывести* 'leda ut', 'föra ut', *выкрикнуть* 'utropa', med flera. Exempelmeningarna 5, 6, 7 och 8 i appendix II skulle tillhöra denna undergrupp.

En tredje och intressant undergrupp till OUT OF A CONTAINER finner vi i vad jag här väljer att kalla *identifiering av objekt i grupp*. Containern kan här sägas bestå av flera likartade eller olikartade objekt där målet för handlingen är att identifiera ett eller flera av dessa, varvid man kan hävda att identifieringsprocessen eller själva urskiljandet av det relevanta objektet och därtill målet för handlingen utgör den för denna grupp abstrakta rörelsen *ut ur container*. Verb som *выбрать* 'välja ut', 'utse', *выделить* 'välja ut', *высмотреть* 'se ut (i betydelsen välja)' och även reflexiva verb som *выделиться* 'utmärka sig', 'skilja ut sig' och *выдаваться* 'utmärka sig' delar detta containerförhållande. Exempelmeningarna 9, 10 och 11 i appendix II skulle tillhöra denna undergrupp.

Den fjärde gruppen med en nyans i containerförhållandet har jag valt att kalla för *objekt/del av container blir/är synlig utanför containern*. Skillnaden från tidigare undergrupper är att ett objekt eller att en del av containern till en viss grad utan att fullständigt lämna containern är eller blir synligt utanför containern. Verb som *высунуть* 'sticka ut', '~язык – räcka ut *tungan*', *выступать* 'sticka ut', *высыпаться* 'bryta ut *om utslag*', "slå ut *om utslag*"¹⁶, *выдвинуться* 'sticka ut', 'skjuta fram' skulle tillhöra denna grupp. I fallet *räcka ut tungan* konceptualiseras munhålan som container, tungan blir synlig

¹⁶ Man skulle också kunna hävda att *высыпаться* 'bryta ut *om utslag*', 'slå ut *om utslag*' skulle kunna passa in i Jandas grupp CREATE AN IMAGE ON A SURFACE. *Высыпаться* i den relevanta betydelsen är dock hos henne kategoriserad under OUT OF A CONTAINER. Jag ser utslag som tredimensionella objekt som, trots att de blir synliga för observern vid handlingens fullbordan, fortfarande är förankrade i containern.

utanför munhålan men kan omöjligen lämna den utan att möjligen opereras bort helt eller slitas ut. Vi ser också en statisk handling i exempelmening 14 i appendix II *часто выступают утесы* 'ofta sticker klippor ut'.

Huruvida dessa undergrupper skulle kunna utstå en mer genomgående undersökning låter jag vara osagt och lämnar till en framtida undersökning. Det är dock intressant att se att det föreligger ganska betydande och vitt skilda containerförhållanden i den största av Jandas grupper.

Ett problem med att kategorisera verb i gruppen EMPTY A CONTAINER är att skillnaden från OUT OF A CONTAINER är svårdefinierad utan valensbundna fraser. De verb som hos Janda återfinnes i denna grupp och har formell motsvarighet *вы=ut* tillhör denna grupp trots att några av dessa verbs betydelser inte signifierar att containern töms helt och hållet.

Den tredje gruppen är EXHAUSTIVE RESULT, i vilken endast 7 verb¹⁷ är kategoriserade trots att *ut*, som Strzelecka (2003: 202-5) skriver, har en rent perfektiv betydelse. Den rent perfektiva användningen av *ut* kan i jämförelse med andra partiklar enligt Strzelecka denotera aktioner som är mer avgränsade i tiden. Möjligtvis är detta en anledning till att så få verb är kategoriserade i denna grupp. Strzelecka jämför *ut* med perfektiv betydelse med andra partiklar som *upp* och *bort* som snarare denoterar en snabb än långsam process. En mer djupgående undersökning skulle kunna klargöra om *вы*-verben i denna kategori motsvaras av andra eller en annan partikel i det svenska språket. Strzelecka nämner till exempel både partiklarna *upp* och *bort* som vanligt förekommande partiklar med rent perfektiv betydelse. Som framgår av undersökningen under rubrik 4.2 är *upp* den näst vanligaste partikeln bland de svenska översättningarna med partikelverb från ryska *вы*-verb. Denna grupp får av resultaten sägas ha ifrågasättbara belegg för motsvarighet i det svenska språket. En framtida undersökning får utröna huruvida de ryska *вы*-verben med denna betydelse översätts med andra språkmedel till svenska.

Den fjärde gruppen är EXHAUST A SURFACE, i vilken endast tre verb återfinnes. Janda har 27 verb kategoriserade i sin grupp, av vilka de flesta alltså inte översätts med partikelverb + *ut*. De tre verben är *выравнивать/выровнять* 'utjämna', *выправлять/выправить* 'räta ut' och *выпрямлять/выпрямить* 'räta ut'. Av de svenska partikelverben återfinnes alltså endast två betydelser, det vill säga *utjämna* och *räta ut*. Medan containerförhållandet för dessa verb är klart är containermetaforen annorlunda hos Strzelecka (2003: 195). Hon ser partikelverben i förhållande till simplexverben, vilka är avledda från adjektiv (jämn och rät), som en behållarmetafor där *ut* betyder

¹⁷ Av vilka fem verb inte är föremål för Jandas undersökning över huvud taget (de enda verben i denna grupp som Janda har undersökt är *выучить* och *выспать(ся)*).

mer av simplexverbets egenskap. Detta är givetvis en mycket bredare grupp än Jandas. Intressant är dock att Strzelecka (2003: 195) nämner att hon ”är benägen att tro att det delvis hänger ihop med att adjektiven *bred, jämn, plan, platt, rät, slät* och *strak* prototypiskt har horisontell orientering. Vill man beskriva innebörden hos *jämn, platt* eller *slät* tar man snarare till en vågrät än en lodrät yta.”

Strzeleckas observation stämmer in med Jandas beskrivning av gruppen EXHAUST A SURFACE, inom vilken tämligen få svenska partikelverb med *ut* är kategoriserade.

I den femte gruppen NEGATIVE EXHAUSTION återfinnes totalt 16 verb. Beskrivningen av denna grupp lyder hos Endresen (et al. 2012: 270) på följande vis: ”This meaning is similar to both of the previous two, but has the added nuance that the result is negatively evaluated.” Vi jämför med vad Strzelecka (2003: 204) skriver om *ut* och dess negativa konnotation: ”Man skulle kunna argumentera för att den pejorativa betydelsen hos partikelverb med *ut* delvis beror på en sådan betydelse hos simplex verbet (*dö ut, svälta ut, tråka ut, trötta ut*), men den syns även i förbindelser med verb som har positiva konnotationer (*skratta*) eller är neutrala i detta avseende (*måla* eller *torka*)”. Av detta att döma vore det inte konstigt om ryska *вы-*verb motsvaras av svenska partikelverb med *ut* i denna grupp. Vad som är relevant här är att prefixet *вы-* på ryska kan besitta negativa konnotationer och att detsamma gäller för den svenska partikeln *ut*.

Den sjätte gruppen är CREATE AN IMAGE ON A SURFACE, i vilken inga svenska verb återfinnes. Jandas grupp innehåller sju verb (*выжечь* 'bränna in', *вышить* 'brodera', *выгравировать* 'gravera in', *вытатуировать* 'tatuera', *выткать* 'väva', *вычеканить* 'ciselera', 'präglä', 'gravera' och *выштамповать* 'stämpla'). Inga av dessa verb översätts med partikelverb och *ut*. Huruvida denna grupp motsvaras av andra partiklar i svenskan får en framtida undersökning utröna.

Den sjunde gruppen är MAKE OUT OF. Fokus i denna grupp ligger på att ett objekt skapas och att det blir tillgängligt eller synligt för observern vid handlingens fullbordan. Denna grupp får, om man följer Jandas indelning, få belägg för motsvarighet av partikelverb med *ut*. Vi har två synonyma betydelser av verbet *выработать* 'utarbeta', 'utveckla', verben *вырасти* 'utvecklas' och *выделиться* 'fys. utvecklas' med för dessa två verb mycket ovanliga översättningar (se exempelmeningarna 35 och 37 i appendix 2) samt verbet *выплавить* 'smälta [ut]'. *Smälta ut* är ett mycket ovanligt partikelverb som vid en sökning i Språkbankens korpus Korp endast ger 11 träffar, varav samtliga kan sägas vara av mer eller mindre tvivelaktigt språkbruk. Det ryska verbet *выплавить* bör snarare översättas som *smälta*. Efter Jandas indelning har denna grupp mycket liten motsvarighet med svenska partikelverb + *ut*.

Här är det av intresse att titta närmare på åtta verb som är indelade i olika grupper, men som ändå har något gemensamt.

VERB	SVENSK ÖVERSÄTTNING	JANDAS KATEGORISERING
выдолбить	hugga ut	EMPTY A CONTAINER
выколоть	hugga ut	EMPTY A CONTAINER
выкопать	gräva ut	EMPTY A CONTAINER
выпилить	såga ut	EJ KATEGORISERAT ¹⁸
вырезать	klippa ut	OUT OF A CONTAINER
вырубить	hugga ut	NEGATIVE EXHAUSTION
вырыть	gräva ut (en grop o.d.)	EMPTY A CONTAINER
высечь	hugga ut	EJ KATEGORISERAT ¹⁹

I samtliga fall modifieras containern för att uppnå det önskade resultatet. Under det att handlingen pågår förändras containerns beskaffenhet och trajektorn uppenbaras för åskådaren som ett resultat av handlingen. Trajektorn blir till (oavsett om den existerar före handlingens början som i exempelmening 15: *Все, что требуется, это вырезать и заполнить купон* eller inte) av det material som containern består av (*выпилить, вырезать*) eller genom det att containern förstörs eller att delar av den avlägsnas (*выкопать, вырыть*). Även om dessa verb i Jandas indelning inte passar in under MAKE OUT OF kan man hos de ovan nämnda verben se vissa likheter med denna betydelse.

Nästa grupp är DECLINE/DEVIATE som hos Janda endast innehåller verbet *выгнуть(ся)* 'böja', 'kröka', '~спину kuta med ryggen'. I indelningen är verbet *выпянуть* '~грудь spänna ut bröstet' inte kategoriserat i någon av Jandas grupper.²⁰ Jag föreslår här att detta verb skulle kunna passa in under en metaforisk utvidgning av denna grupp: *container sväller riktning ut*. Betydelsen ligger väldigt nära den hos DECLINE/DEVIATE men fokus ligger inte på att objektets form förändras. I satsen *выпянуть грудь* 'spänna ut bröstet' får snarare bröstet sägas utgöra både container och objekt. Dess form förändras under det att bröstet spänns ut. Man kan närmast likna det vid att containern sväller och blir i den för observern viktiga riktningen större och kommer närmare. Jämför med exempelmeningarna 48 och 49 ur appendix II:

48. ”Он **выпянул** живот и закачался из стороны в сторону”
 ”Han stack ut magen och började gunga från sida till sida”
 Андрей Волос. *Недвижимость* (2000) // «Новый Мир», 2001

¹⁸ Verbet *выпилить* 'såga ut' är inte föremål för Jandas undersökning, men här kategoriserat under 1. OUT OF CONTAINER med anledning av att Janda har kategoriserat *вырезать* 'klippa ut' i denna kategori.

¹⁹ Verbet *высечь* 'hugga ut' är inte föremål för Jandas undersökning, men här kategoriserat under 2. EMPTY A CONTAINER med anledning av att Janda har kategoriserat *выдолбить* 'hugga ut' och *выколоть* 'hugga ut' i denna kategori.

²⁰ Se gruppen SVÅRA FALL.

49. ”Выпятив грудь, я грозно заявил...”
”Efter att ha spänt ut bröstet, sade jag barskt...”
Игорь Вольский. Пропасть им. Пантюхина: будет ли новый мировой рекорд?
(1994)

Nästa grupp är ACQUIRE, i vilken åtta partikelverb med *ut* är kategoriserade. Här uttrycker prefixet *вы-* att någonting erhålles från någon eller något på något sätt. Trots att Strzelecka inte tar upp *att erhålla någonting* som en betydelse av *ut* ser vi att denna grupp innehåller åtta partikelverb med *ut*.

Den sista gruppen i Jandas indelning är ENDURE, i vilken nio partikelverb med *ut* fördelade på sju ryska verb återfinnes. Janda har åtta verb kategoriserade i denna grupp. Av Jandas åtta verb är det endast *выжить* 'överleva', 'genomleva' som i materialet inte har minst en översättning med partikelverb + *ut* som är inkluderad i denna grupp. Partikelverb med *ut* ger alltså tämligen övertygande belägg för motsvarighet av denna betydelse hos prefixet *вы-*.

I gruppen SVÅRA FALL²¹, bestående av tre verb som av olika skäl kräver ytterligare kommentarer, återstår två verb att kommentera.²² Det är *вырядиться* 'vard. styra (spöka) ut sig (i eleganta kläder)' och *выглядеть* 'se ut'. Dessa verb är inte inkluderade i Jandas undersökning och Pozolotina tar inte heller upp dessa verb. Det kan tyckas underligt att man kan ignorera ett så pass vanligt verb som *выглядеть*.

Strzelecka (2003: 192) nämner verbet *styra/spöka ut sig*. I en beskrivning av många behållarmetaforer skriver hon:

Metaforen NORM ÄR BEHÅLLARE aktualiseras oftast i icke dynamiska sammanhang (*inom/utanför normen*), men även ett par uttryck med *in* och något enstaka med *ut* hör hit (*klä/spöka/styra ut sig, flippa ut totalt*, SB, jfr även *klä upp/ner sig* i 8.5.2). Normen är landmärket och trajektorn måste placeras inom de ofta ganska snäva gränserna (dvs. i något slags mental behållare) för att uppfylla de krav som konstituerar normen.

Att en dylik metafor är tillräcklig för att hävda att *вырядиться* skulle passa in under OUT OF A CONTAINER är tveksamt, men Strzeleckas behållarmetafor ger icke desto mindre verbet en *ut ur container*-betydelse.

Verbet *выглядеть* 'se ut', 'verka', 'förefalla', med den för undersökningen enda relevanta översättningen *se ut* är svårt att kategorisera. *выглядеть* liksom den svenska översättningen *se ut* förekommer mycket ofta med predikativ.²³ Strzelecka (2003: 132) skriver att ”Partikel verbet *se ut*, för övrigt det mest frekventa partikel verbet i mitt material, tillhör vid sidan av det i SUC icke beagda [sic]

²¹ Ej inkluderad i Jandas indelning.

²² För kommentar till verbet *выпятив* (~ *grud'* – spänt ut bröstet), se diskussion om gruppen DECLINE/DEVIATE ovan.

²³ För exempel, se meningarna 51, 52 och 53 i appendix II.

ta sig (lustig) ut de ytterst få partikelverb som har predikativ som obligatoriskt bundet led (jfr dock *Det skulle se ut!*).”

Man skulle kunna föreställa sig att containern vid verbet *se ut* med obligatoriskt predikativ besitter den kvalitet som predikativet beskriver och att denna är synlig från containern i riktning ut för en observer. Det är dock diskutabelt om man kan påstå detta. Möjligtvis föredrar den kognitiva lingvistikern att undvika verb med komplexa betydelser som *выглядеть* 'se ut' när dessa inte beter sig som de andra verb som passar in i den utformade modellen.

Ett problem med att kategorisera prefix och partiklar i grupper efter deras betydelser är att de i processen måste tillskrivas gruppens betydelse. Att analysera varje prefix + simplexverb eller simplexverb + partikel för sig i ändlösa kontexter är idag omöjligt. Det är nödvändigt att generalisera för att nå ett resultat och till vilken grad dylika undersökningar generaliseras beror på varje forskare. Man kan fråga sig hur vetenskapligt det egentligen är att rada upp behållarmetafor på behållarmetafor och därigenom få komplicerade verb att passa in i mycket smala undergrupper. Å andra sidan kan man ställa sig frågan hur ett komplicerat verb kan kategoriseras i en allmän grupp och tillskrivas en mycket allmän betydelse utan närmare förklaring.

Vidare kan problem med det i den kognitiva lingvistikern förekommande begreppet *image schema* tas upp. Image schema är ett mentalt mönster som ger strukturerad förståelse av olika handlingar eller fenomen och som gör användning av metaforer som en källdomän för att förstå ytterligare handlingar eller fenomen möjlig. Container-schemat är en sådan metafor. Container-schemat har en fysisk eller metaforisk gräns, avgränsad area eller volym eller en utesluten area eller volym.

Begreppet *image schema* kritiseras av Müller och Overton (1998: 79) på sex punkter:

- (1) the lack of clarity of the phenomenological basis of the perceptual analysis process that generates image-schemas; (2) the problem that, in themselves, images cannot signify abstract and general ideas; (3) image-schemas and images are not suited for on-line categorization of perceptual stimuli; (4) image-schema theory encounters the learning paradox; (5) there is a confusion of the properties of images with the properties of the objects imagined, and (6), although Mandler claims otherwise, image-schema theory does not resolve the symbol-grounding problem.

Den möjligtvis mest relevanta kritiken, i kontexten för Jandas och min undersökning, av *image schemas* är att ”imageschema theory assumes that objects are grouped according to common properties, and that the mind abstracts concepts by selecting their common features.” (Müller & Overton 1998: 80)

Det är redan sagt att en undersökning som försöker sammanfatta och kategorisera olika betydelser av ett prefix eller en partikel kräver ett visst mått av abstraktion. Det kan dock inte uteslutas

att viss felmarginal föreligger när man abstraherar och generaliserar betydelser av komplicerade språkliga komponenter.

5.2 Förslag till fortsatt forskning

Kontrastiva undersökningar av varandra i två eller flera språk motsvarande språkliga komponenter tjänar flera syften. De utökar förståelsen av det ena språket i ljuset av det andra och tvärt om. Likheter och skillnader språken emellan kan ge upphov till ytterligare forskning inom flera olika fält.

Denna undersökning är på intet sätt en uttömmande beskrivning av vare sig partikeln *ut* eller prefixet *bbi-*. En större undersökning skulle kunna göra en uttömmande kontrastiv analys av de båda och även se vilka betydelser partikeln *ut* har som inte motsvaras av *bbi-*. Det vore även intressant att undersöka vilka andra partiklar som motsvaras av *bbi-* samt om vissa partiklar är överrepresenterade för vissa betydelser.²⁴

En framtida undersökning skulle kunna, istället för att använda material från en ordbok, använda parallella korpusar och därigenom eliminera extremt ovanliga betydelser. Vidare skulle man få partikelverb och prefigerade verb i kontext och därigenom kunna göra mer specifika och uttömmande analyser av hur verben beter sig i respektive språk samt i vilka kontexter de uppträder.

5.3 Slutord

Denna undersökning av förhållandet mellan partikeln *ut* och prefixet *bbi-* i riktning från ryska till svenska har visat att partikeln *ut* är den vanligaste motsvarigheten till *bbi-* bland verbpartiklar i svenskan. Det finns övertygande belegg för att *ut* och *bbi-* delar flera betydelser. Dock skulle ytterligare forskning inom ämnet kunna utforska denna överlappning djupare. Det framgår att *bbi-* också motsvaras av andra partiklar än *ut*, framför allt *upp*, *av*, *fram*, *ur* och *in*. En mer uttömmande undersökning skulle kunna undersöka om dessa partiklar är överrepresenterade för en viss eller vissa betydelser av *bbi-*. Att jämföra prefix och partiklar är ett arbete som kan fortsätta i oändlighet. Det återstår att svara på många frågor inom detta mycket omfångsrika ämne. Min förhoppning är att denna uppsats leder till ytterligare undersökningar inom ämnet.

---

²⁴ Jag har endast inkluderat statistik på vilka partiklar som påträffas bland de svenska översättningarna i Norstedts ryska ordbok. Se rubrik 4.2.

Källförteckning

- Endresen, Anna; Janda, Laura A.; Kuznetsova, Julia; Lyashevskaya, Olga; Makarova, Anastasia; Nessel, Tore; Sokolova, Svetlana. 2012. "Russian "Purely Aspectual" Prefixes: Not So "Empty" After All?". *Scando-Slavica* 58:2, 231-291.
- Grammatika sovremennogo russkogo literaturnogo jazyka*. Red. Švedova, Natalja. 1970. Moskva: Izdatel'stvo 'Nauka'.
- Janda, Laura A.; Endresen, Anna; Kuznetsova, Julia; Lyashevskaya, Olga; Makarova, Anastasia. 2013. *Why Russian aspectual prefixes aren't empty: prefixes as verb classifiers*. Slavica Pub.
- Johannisson, Ture. 1954. Om sammansatta verb i svenskan. *Nysvenska studier* 34.
- Krongauz, Maksim. 1998. *Pristavki i glagoly v russkom jazyke: semantičeskaya grammatika*. Moskva: Studia Philologica, Jazyki russkoj kul'tury.
- Langacker, Ronald W. 2008. *Cognitive Grammar: A Basic Introduction*. New York City: Oxford University Press.
- Müller, Ulrich; Overton, Willis F. 1998. "How to Grow a Baby: A Reevaluation of Image-Schema and Piagetian Action Approaches to Representation". *Human Development* 41, 71–111.
- Norstedts ryska ordbok – Rysk-svensk/Svensk-rysk*. 2006. Red. Birgegård, Ulla; Marklund Sharapova, Elisabeth. Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag
- Pozolotina, Tatiana. 2009. *The Semantics of the So-Called "Empty" Prefix вы- in Natural Perfective Verbs in the Russian Language*. Masteruppsats, University of Tromsø.
- Strzelecka, Elzbieta. 2003. *Svenska partikelverb med in, ut, upp och ner – en semantisk studie ur kognitivt perspektiv*. Doktorsavhandling, Uppsala Universitet.
- ### Elektroniska källor
- Nacional'nyj korpus russkogo jazyka*. Institut russkogo jazyka, Institut jazykoznanija, Institut problem peredači informacii, Institut lingvističeskich issledovanij, Voronežskij gosudarstvennyj universitet. URL: <http://www.ruscorpora.ru>
- Korp. Språkbanken*. Göteborgs Universitet. URL: <http://spraakbanken.gu.se/korp/>
- Methodology. *Exploring Emptiness*. Hämtat den 16 maj 2013 från http://emptyprefixes.uit.no/methodology_eng.htm
- VY-. *Exploring Emptiness*. Hämtat den 16 maj 2013 från http://emptyprefixes.uit.no/vy_eng.htm

Appendix I

VERB	SVENSK ÖVERSÄTTNING	P/V	PARTIKEL
выбежать	springa ut	P	UT
выбить	slå ut	P	UT
	slå in <i>en glasruta</i>	P	IN
	~ пыль – skaka damm ur	P	UR
	~ ковры – piska mattor	V	
	slå	V	
	prägl	V	
выбиться	befria sig från	V	
выболтать	göra sig av med <i>prep. из</i>	P	AV
	prata bredvid mun	V	
выбраковать	~ тайну – avslöja en hemlighet.	P	AV
	fack. kassera	V	
выбрать	fack. utränga	P	UT
	välja ut	P	UT
	utse	P	UT
выбраться	välja	V	
	plocka ut	P	UT
	ta ut	P	UT
	ta sig ut	P	UT
	slippa ut	P	UT
	komma iväg	P	IVÄG
выбрить	raka	V	
выбросить	slänga ut	P	UT
	kasta ut	P	UT
	slänga bort	P	BORT
выбыть	ge sig av	P	AV
	resa i väg	P	IVÄG
	~ из организации – lämna <i>en organisation</i>	V	
	~ из списка – stryka sig <i>från en lista</i>	V	
	~ из игры – bli utslagen <i>sport.</i>	P	UT
ывалить	tömma ut	P	UT
	stjälpa ut	P	UT
	välta ut	P	UT
ывалять	smutsa ner	P	NER
	söla ner	P	NER
ываляться	smutsa ner sig	P	NER
	söla ner sig	P	NER
ыведачь	ta reda på	P	PÅ
	lista ut	P	UT
	utröna	P	UT
ывезти	köra i väg	P	IVÄG
	ta med sig	P	MED
	rädda	V	
ыверить	hjälpa	V	
	kontrolläsa	V	
	kontrollera	V	
	justera	V	
	reglera	V	
ывернуть	skruva ur	P	UR
	rycka upp	P	UPP
ывернуться	~ карман – vända fickan ut och in	P	UT IN
	skruvas ur	P	UR
	vrängas	V	
	lossna	V	
ывесить	hänga upp	P	UPP
	hänga ut <i>kläder</i>	P	UT
	sätta upp	P	UPP

вывести	leda ut	P	UT
	föra ut	P	UT
	köra ut	P	UT
	föra fram	P	FRAM
	utvisa	P	UT
	ta bort	P	BORT
	utrota	P	UT
	avslöja	P	AV
	teckna	V	
	skriva	V	
	skildra	V	
вывестись	försvinna	V	
	få bort <i>fläck</i> kläckas <i>fågelungar</i>	P	BORT
выветриться	vädras ut	P	UT
	avdunsta	P	AV
	dunsta bort	P	BORT
	vittra bort	P	BORT
вывинтить	skruva ur	P	UR
вывихнуть	vricka	V	
	stuka	V	
	vrida ur led	P	UR
вывозить	smutsa ner	P	NER
вывозиться	smutsa ner sig	P	NER
выволочь	släpa ut	P	UT
выгадать	spara in	P	IN
	tjäna in	P	IN
выглядеть	vinna på lotteri	V	
	dra fördel av ngt	P	AV
	se ut	P	UT
	verka	V	
выглянуть	förefalla	V	
	titta ut	P	UT
	se ut <i>genom fönstret</i>	P	UT
	titta fram	P	FRAM
выгнать	visa sig	V	
	jaga i väg	P	IVÄG
	jaga bort	P	BORT
	köra iväg ngn	P	IVÄG
	avskeda	P	AV
выгнуть	framställa	P	FRAM
	böja	V	
	kröka	V	
выгнуться	~ спину – kuta med ryggen	V	
	böja sig	V	
выговаривать	kröka sig	V	
	<i>vard.</i> tillrättavisa	V	
выговорить	uttala	P	UT
выгореть 1	förhandla sig till ngt	V	
	<i>vard.</i> lyckas	V	
	gå i lås	V	
выгореть 2	не ~ - gå åt skogen	V	
	brinna ner	P	NER
выгородить	brinna ut <i>om bränsle</i>	P	UT
	inhägna	P	IN
выгравировать	tala väl om <i>i syfte av att skydda</i>	V	
	gravera in	P	IN
выгрести	skrapa ut	P	UT
	raka ut	P	UT
выгрузить	mocka	V	
	lasta ur	P	UR
	lasta av	P	AV
	lossa	V	

выгрузиться	gå i land	V	
	landstiga	V	
выдаваться1 выдаваться2	stiga av	P	AV
	gå av	P	AV
	lossa	V	
	lastas ur	P	UR
	skjuta ut <i>om klippa o.d.</i>	P	UT
выдавить	utmärka sig	P	UT
	vara framträdande	P	FRAM
выдать	pressa ut	P	UT
	klämma ut	P	UT
выдвинуть	~ слезу – klämma fram <i>en tår</i>	P	FRAM
	ge	V	
	lämna ut	P	UT
	betala ut	P	UT
	utfärda	P	UT
	förråda	V	
	ange	V	
	röja	V	
	avslöja	P	AV
	utvinna	P	UT
	producera	V	
	framställa	P	FRAM
выдвинуться	skälla ut	P	UT
	överraska	V	
	dra ut	P	UT
	dra fram	P	FRAM
	lägga fram	P	FRAM
	komma fram med	P	FRAM
выдворить	nominera	V	
	befordra	V	
	rycka fram	P	FRAM
	sticka ut	P	UT
	skjuta ut	P	UT
выделить	bli befordrad	V	
	föra sig	V	
	bemärkt	V	
	utvisa <i>ur landet</i>	P	UT
выделиться	visa ut	P	UT
	köra ut <i>ur ett rum o.d.</i>	P	UT
	plocka ut	P	UT
	välja ut	P	UT
	avsätta	P	AV
	avdela	P	AV
	<i>mil.</i> detachera	V	
tilldela ngn ngt	P	TILL	
выдвигать	utmärka sig	P	UT
	skilja ut sig	P	UT
	lös göra sig	V	
	flyga ut	P	UT
	flytta hemifrån	V	
	<i>kem.</i> isoleras	V	
	<i>fys.</i> utvecklas	P	UT
	<i>fys.</i> frigöras	V	
	<i>med.</i> utsöndras	P	UT
	producera	V	
выдержать	tillverka	V	
	bearbeta	V	
	bereda	V	
	tåla	V	
	uthärda	P	UT
	hålla ut	P	UT
	stå emot	P	EMOT

	klara av	P	AV
	följa en plan	V	
	~несколько изданий komma ut i flera upplagor	P	UT
	göra en konstpaus	V	
	lagra vin	V	
	torka virke	V	
выдернуть	rycka ut	P	UT
	dra ut	P	UT
выдоить	mjölka även bildligt	V	
выдолбить	holka ur	P	UR
	hugga ut	P	UT
	vard. plugga in	P	IN
выдохнуть	andas ut	P	UT
выдохнуться	bli avslagen	P	AV
	komma av sig	P	AV
	tappa stinget	V	
	bli utmattad	P	UT
выдрать1	rycka ut	P	UT
	rycka loss	P	LOSS
выдрать2	ge stryk	V	
	prygla	V	
выдумать	hitta på	P	PÅ
	tänka ut	P	UT
	upphitta	P	UPP
	uppdikta	P	UPP
выдуть	blåsa ur	P	UR
	blåsa ut	P	UT
выездить	köra in	P	IN
	rida in	P	IN
выехать	resa bort	P	BORT
	åka bort	P	BORT
	flytta	V	
	åka ut	P	UT
	flytta ut ur	P	UT
выжать	pressa ut juice	P	UT
	klämna ut ur en tub	P	UT
	sport. pressa upp vikt	P	UPP
	bildl. pressa ur	P	UR
выждать	invänta	P	IN
	avvakta	P	AV
выжечь	sveda	V	
	bränna	V	
	bränna in	P	IN
выжить1	överleva	V	
	genomleva	V	
выжить2	driva i väg	P	IVÄG
	få någon att ge sig i väg	P	IVÄG
вызвать	kalla till sig	P	TILL
	kalla på	P	PÅ
	skicka efter	P	EFTER
	tillkalla	P	TILL
	ropa in	P	IN
	ringa efter	P	EFTER
	ropa upp	P	UPP
	utmana	P	UT
	framkalla	P	FRAM
	väcka	V	
вызваться	+ inf – erbjuda sig att...	V	
вызволить	hjälpa ngn att bli fri	V	
	hjälpa ngn att rymma	V	
	hjälpa ngn ur en knipa	V	
выздороветь	bli frisk	V	
	tillfriskna	P	TILL

выиграть	vinna	V	
выискать	<i>vard.</i> leta upp	P	UPP
	<i>vard.</i> söka upp	P	UPP
выйти	gå ut	P	UT
	komma ut	P	UT
	stiga ut	P	UT
	stiga av	P	AV
	lämna	V	
	gå ur	P	UR
	tappa <i>tålamodet</i>	V	
	utkomma <i>om böcker</i>	P	UT
	bli av	P	AV
	gifta sig med ngn	V	
	härstamma	V	
	komma	V	
	ta slut	V	
	svämma över	P	ÖVER
выкарабкаться	klättra upp	P	UPP
	kravla ut	P	UT
	<i>bildl.</i> med möda ta sig ur en situation	P	UR
выкатить	rulla ut	P	UT
	komma utkörande	P	UT
выкатиться	rulla ut	P	UT
	rulla fram	P	FRAM
выкинуть	få missfall	V	
	~ номер – göra ngt helt oväntat	V	
выкладывать	<i>vard. imp.</i> sjung ut!	P	UT
выкликнуть	ropa upp	P	UPP
выключить	slå av	P	AV
	stänga av	P	AV
	släcka	V	
выклянчить	<i>vard.</i> tjata till sig	P	TILL
выковать	smida	V	
	<i>bildl.</i> forma	V	
выковырять	peta ut <i>ur</i>	P	UT
выколотить	slå ut	P	UT
	slå ur	P	UR
	piska	V	
	knacka ur <i>en pipa</i>	P	UR
	<i>vard.</i> få ngn att göra ngt	V	
выколоть	sticka ut <i>öga o.d</i>	P	UT
	rista in <i>tatuering</i>	P	IN
	hugga ut	P	UT
выкопать	gräva ut	P	UT
выкормить	föda upp	P	UPP
выкорчевать	bryta upp <i>stubbe</i>	P	UPP
	<i>bildl.</i> dra upp med rötterna	P	UPP
	<i>bildl.</i> utrota	P	UT
выкрасть	stjäla	V	
выкрикнуть	utropa	P	UT
	skrika	V	
выкристаллизоваться	kristalliseras	V	
	<i>bildl.</i> utkristalliseras	P	UT
выкроить	sätta undan <i>pengar</i>	P	UNDAN
выкрутить	~ руку – vrida till armen	P	TILL
выкрутиться	slingra sig <i>ur en knipa</i>	V	
выкручиваться	försöka slingra sig <i>ur en knipa</i>	V	
выкупить	inlösa	P	IN
	lösa ut <i>pant</i>	P	UT
	friköpa <i>slav o.d.</i>	V	
выкурить	röka t slut	V	
	röka ut <i>djur</i>	P	UT
	få att ge sig i väg	V	

вылакаты	lapa i sig	P	I
вылежаты	~ неделю – vara sänliggande i en vecka	V	
вылезаты	krypa ut	P	UT
	stiga ur	P	UR
	sticka ut	P	UT
	sticka fram	P	FRAM
	bli av med	P	AV
	tränga sig på	P	PÅ
вылепить	modellera	V	
	forma	V	
вылететь	flyga ut	P	UT
	flyga i väg	P	IVÄG
	starta	V	
	lyfta	V	
	ramla ur	P	UR
	falla ut	P	UT
	fara i väg	P	IVÄG
	komma farande	V	
	få sparken	V	
вылечить	bota	V	
вылечиться	bli frisk	V	
	bli botad	V	
вылизаты	slicka upp	P	UPP
	slicka ren	V	
	<i>vard.</i> finputsa	V	
вылиняты	blekna	V	
	tappa färgen	V	
	fälla hår	V	
	byta päls	V	
	rugga	V	
вылить	hälla ut	P	UT
	gjuta <i>i brons</i>	V	
	utgjuta	P	UT
	ge utlopp för	V	
вылиться	rinna ut	P	UT
	utmynna i ngt	P	UT
выловить	fånga	V	
	fiska ut	P	UT
	utrota <i>genom jakt</i>	P	UT
	spåra upp	P	UPP
выложить	ta upp och lägga fram	P	UPP FRAM
	täcka	V	
	belägga	V	
	bygga upp	P	UPP
	hosta upp	P	UPP
	punga ut	P	UT
	sjunga ut	P	UT
	lägga ut	P	UT
	publicera	V	
выложиться	ge allt man har	V	
	lägga ner hela sin själ	V	
выломаты	bryta loss	P	LOSS
	bryta upp	P	UPP
вылупить	~ глаза на что-н. glo stirra på ngt	V	
вылупиться	kläckas	V	
вымазаты	smörja	V	
	bestryka	V	
	<i>vard.</i> kladda	V	
	<i>vard.</i> smutsa ner	P	NER
вымазаться	<i>vard.</i> kladda	V	
	<i>vard.</i> smutsa ner sig	P	NER
выманить	locka ut ngn	P	UT
вымахаты	växa sig stor	V	

выменять	byta till sig	P	TILL
	byta bort	P	BORT
вымереть	dö ut	P	UT
	utplånas	P	UT
вымерзнуть	frysa bort <i>om växter</i>	P	BORT
вымести	sopa bort	P	BORT
выместить	låta sin ilska gå ut över ngn	P	UT
вымета'ться	<i>starkt vard.</i> stick! försvinn!	V	
вымогать	pressa ngn på pengar	V	
	utöva utpressning	P	UT
вымокнуть	bli genomvåt	V	
	bli genomblöt	V	
вымолвить	ytra	V	
	säga	V	
вымолить	tigga till sig	P	TILL
выморозить	kyla ut	P	UT
	kyla ned	P	NED
	utrota genom nedkylning	P	UT
вымотать	trötta ut ngn	P	UT
вымотаться	slita ut sig	P	UT
вымочить	blöta ner	P	NER
	laka	V	
	lägga i blöt	V	
вынашивать	~ план мести - <i>guva på hämnd</i>	V	
вынести	bära ut	P	UT
	ta ut	P	UT
	placera ut	P	UT
	framlägga	P	FRAM
	förelägga	V	
	tåla	V	
	uthärda	P	UT
	avkunna	P	AV
	meddela	V	
выниматься	kunna tas ut	P	UT
	vara uttagbar	P	UT
	vara utdragbar	P	UT
вы'носить	föda ett fullgånget barn	V	
	nära	V	
	bära på	V	
	tänka igenom <i>en idé o.d.</i>	V	
выноси'ть	не ~ inte stå ut med ngn	P	UT
	не ~ inte tåla ngn el. ngf	V	
вынудить	tvinga	V	
вынуть	ta ut	P	UT
	dra ut	P	UT
выпарить	låta avdunsta	P	AV
выпасть	falla ut <i>ur ngf</i>	P	UT
	falla av	P	AV
	falla bort	P	BORT
	falla	V	
	tillfalla	P	TILL
выпереть	köra ut	P	UT
	slänga ut	P	UT
выпечь	grädda <i>i ugn</i>	V	
выпивать	dricka	V	
	supa	V	
выпилить	såga ut	P	UT
выпирать	skjuta fram	P	FRAM
	sticka fram	P	FRAM
выписать	skriva av	P	AV
	skriva ut <i>från sjukhuset</i>	P	UT
	skicka efter	P	EFTER
	rekvirera	V	

	beställa	V	
	friskförklara	V	
выписаться	bli utskriven <i>från sjukhus</i>	P	UT
	bli friskförklarad	V	
	checka ut	P	UT
выпить	dricka upp	P	UPP
	dricka ur	P	UR
	dricka alkohol	V	
	ta <i>om läkemedel</i>	V	
	skåla för ngn	V	
выплавить	smälta [ut]	P	UT
	erhålla genom smältning	V	
выплакать	gråta ut	P	UT
выплакаться	gråta ut	P	UT
выплеснуть	hälla ut	P	UT
	slå ut	P	UT
выплеснуться	skvalpa ut <i>över</i>	P	UT
выплыть	simma ut	P	UT
	lyckas ta sig ut	P	UT
выплюнуть	spotta ut	P	UT
выползти	krypa ut	P	UT
	krypa fram	P	FRAM
выполнить	uppfylla	P	UPP
	fullgöra	V	
выполоскать	skölja ur	P	UR
выпороть	sprätta upp	P	UPP
выпорхнуть	fladdra ut	P	UT
выправить	räta ut	P	UT
	räta upp	P	UPP
	rätta	V	
	korrigera	V	
	slipa <i>en kniv</i>	V	
	få utfärdat	P	UT
выправиться	räta på sig	P	PÅ
	räta upp sig	P	UPP
	bli bättre	V	
	förbättra sig	V	
выпроводить	köra ut	P	UT
	visa på dörren	V	
выпросить	tigga till sig	P	TILL
выпрыгнуть	hoppa ur	P	UR
	hoppa av <i>från bussen o.d.</i>	P	AV
выпрямить	räta ut	P	UT
	räta upp <i>flygplan</i>	P	UPP
выпрямиться	räta ut sig	P	UT
выпрячь	spänna ifrån <i>en häst</i>	P	IFRÅN
выпустить	släppa	V	
	låta gå	V	
	släppa fri	V	
	utexaminera	P	UT
	producera	V	
	ge ut <i>bok o.d.</i>	P	UT
	emittera	V	
	ge ut <i>aktier o.d.</i>	P	UT
	utelämna	P	UTE
	utesluta	P	UTE
	lägga ut	P	UT
	sticka fram	P	FRAM
	visa	V	
выпутаться	trassla sig ur ngt	P	UR
выпучить	~ глаза - spärra upp ögonen	P	UPP
выпытать	avtvinga	P	AV
	lura av	P	AV

выпятить	skjuta fram	P	FRAM
	~ грудь – spänna ut bröstet	P	UT
	<i>bildl.</i> Framhäva	P	FRAM
выработать	producera	V	
	framställa	P	FRAM
	utarbета	P	UT
	utveckla	P	UT
выразить	uttrycka	P	UT
выразиться	komma till uttryck	P	UT
вырасти	växa sig stor	V	
	bli vuxen	V	
	växa upp	P	UPP
	utvecklas	P	UT
	öka	V	
	stiga	V	
вырвать	våldsamt avtvinga	P	AV
вырваться	slita sig loss	P	LOSS
	rycka ifrån	P	IFRÅN
	slå ut	P	UT
	undslippa	V	
вырезать	skära bort	P	BORT
	klippa ut	P	UT
	operera bort	P	BORT
	hugga ihjäl	V	
вырисоваться	avteckna sig	P	AV
выровнять	jämna	V	
	släta till	P	TILL
	utjämna	P	UT
выровняться	bli jämn	V	
	bli slät	V	
выродиться	degenereras	V	
	vansläktas	V	
	<i>bildl.</i> urarta	P	UR
выронить	tappa	V	
вырубить	hugga ut	P	UT
	gallra	V	
	<i>gruv.</i> bryta	V	
выругать	skälla ut	P	UT
выругаться	svära	V	
выручить	hjälpa	V	
	komma till undsättning	V	
вырыть	gräva ut <i>en grop o.d.</i>	P	UT
	gräva upp <i>potatis o.d.</i>	P	UPP
вырядиться	<i>vard.</i> styra (spöka) ut sig <i>i eleganta kläder</i>	P	UT
высадить	sätta i land	V	
высвободить	frigöra	V	
	lösgöra	V	
	befria	V	
высвободиться	göra sig fri	V	
	lösgöras	V	
	befrias	V	
выселить	vräka	V	
	avhysa	P	AV
	förvisa	V	
выселиться	flytta	V	
	bli vräkt	V	
	avhysas	P	AV
высечь	skulptera	V	
	hugga ut	P	UT
высидеть	sitta igenom <i>hela konserten</i>	V	
	kläcka ut <i>om fåglar</i>	P	UT
выситься	höja sig	V	
	resa sig <i>om berg</i>	V	

высказать	uttala	P	UT
	ytra sig	V	
выскоблить	skrapa bort	P	BORT
	skrapa ren	V	
выскользнуть	glida ur	P	UR
	smyga iväg	P	IVÄG
выскочить	hoppa ut	P	UT
	komma springande	V	
	bryta fram	P	FRAM
	vara framfusig	V	
выслать	skicka ut	P	UT
	förvisa	V	
	deportera	V	
выследить	spåra upp	P	UPP
выслеживать	följa ett spår	V	
	spåra	V	
	skugga	V	
выслужиться	~ перед кем-н - krypa för ngn	V	
выслушать	lyssna färdigt	V	
	undersöka	V	
высматривать	spana efter	V	
	söka med blicken	V	
высмеять	håna	V	
	förlöjliga	V	
высмотреть	få syn på	P	PÅ
	upptäcka	P	UPP
	se ut	P	UT
	välja	V	
высосать	suga ut	P	UT
высохнуть	bli torr	V	
	torka ut	P	UT
выспаться	sova ut	P	UT
выставить	ställa ut	P	UT
	sätta ut	P	UT
выстлать	belägga	V	
	täcka ngt med ngt	V	
выстоять	stå kvar en viss tid	V	
	hålla ut	P	UT
	hålla stånd	V	
выстрадать	genomlida	V	
	utstå	P	UT
выстрелить	skjuta	V	
выстричь	klippa av	P	AV
выстроить	ställa upp	P	UPP
	formera	V	
выстроиться	ställa upp sig	P	UPP
выстудить	kyla ut	P	UT
выступить	sticka fram	P	FRAM
	sticka ut	P	UT
	skrida fram	P	FRAM
	träda fram	P	FRAM
	bryta upp	P	UPP
	ge sig i väg	P	IVÄG
	framträda	P	FRAM
	visa sig	V	
	tränga fram	P	FRAM
	uppträda	P	UPP
	framträda	P	FRAM
высунуть	sticka ut	P	UT
	~ язык – räcka ut tungan	P	UT
высыпать	strö ut	P	UT
	hälla ut	P	UT
	slå ut	P	UT

	bryta ut	P	UT
	strömma ut	P	UT
выгалкивать	knuffa ut	P	UT
выгаращить	spärra upp ögonen	P	UPP
	göra stora ögon	V	
вытаскивать	dra ut	P	UT
	släpa ut	P	UT
вытворють	göra ngt konstigt	V	
вытекать	droppa ut	P	UT
	rinna ut	P	UT
вытереть	torka	V	
вытерпеть	hålla ut	P	UT
	stå ut	P	UT
вытеснить	tränga ut	P	UT
	tränga undan	P	UNDAN
	förtränga	V	
вытиснить	präglä in	P	IN
вытолкнуть	knuffa ut	P	UT
вытопить	smälta	V	
вытоптать	trampa ner	P	NER
выторговать	pruta	V	
выточить	svarva	V	
вытравить	fräta bort	P	BORT
	utrota	P	UT
вытребовать	inkalla	P	IN
	begära in	P	IN
вытрясать	skaka ur	P	UR
вытянуться	sträckas ut	P	UT
выучить	lära in	P	IN
	lära ut	P	UT
	lära ngn ngt	V	
выхватить	snatta åt sig	P	ÅT
выхлопотать	utverka	P	UT
выходить	vetta	V	
выхолостить	kastrera	V	
	urvattna <i>en teori</i>	P	UR
выцарапать	rista in	P	IN
выцвести	bli urblekt	P	UR
вычеркнуть	stryka bort	P	BORT
вычесть	dra av	P	AV
	subtrahera	V	
вычислить	räkna ut	P	UT
вычистить	utesluta	P	UTE
вышвырнуть	slänga ut	P	UT
	slänga i väg	P	IVÄG
вышибить	köra i väg	P	IVÄG
	slänga ut	P	UT
вышить	brodera	V	
выщипать	noppa	V	
	plocka	V	
выявить	visa	V	
	lägga i dagen	V	
	upptäcka	P	UPP
	uppdaga	P	UPP
	identifiera	V	
выявиться	framträda	P	FRAM
	visa sig	V	
	upptäcka	P	UPP
	uppdagas	P	UPP
	identifiera	V	
выяснить	reda ut	P	UT
	klargöra	V	
	klarlägga	V	

ВЫЯСНИТЬСЯ

redas ut
klaras upp

P UT
P UPP

Appendix II

4.3.1. Out of a container

1. ”и все онѝ вот-вот **выбегут** на пол”
”och de var alla redo att springa ut på planen”
[Иван Макушок. Подставные (2003) // «Советская Россия», 2003.08.16]
2. ”**вышел** я отдохнуть в пустую комнату.”
”jag gick (ut) för att vila i det tomma rummet”
[Неизвестный. Модест и София (1810)]
3. ”Ужé **вышли** в свет два пёрвых тома «Московии»”
”De två första delarna av M. har redan publicerats (kommit ut)”
[Писатели рисуют. Художники читают (2002) // «Культура», 2002.04.01]
4. ”Я **выглянул** в окно и удостоверился, что бѣлая "шестёрка" стоѝт на своём мѣсте”
”Jag tittade ut genom fönstret och såg att den vita Audin stod på sin plats”
[Андрей Геласимов. Ты можешь (2001)]
5. ”Потом я **вынес** клетку на балкóн, повѣсил её на гвóздик и открыл двёрцу”
”Därefter bar jag ut en bur på balkongen, hängde den på en spik och öppnade dörren”
[Юрий Коваль. Капитан Клюквин (1972)]
6. ”Когда фазан бóдет гóтов, **вынуть** его из духóвки.”
”När fasanen är klar, ta ut den ur ugnen.”
[Рецепты национальных кухонь: Чехия (2000-2005)]
7. ”Толпа **выталкивает** молодого человека.”
”Folkmassan knuffar ut den unge mannen”
[Владимир Скрипкин. Тинга // «Октябрь», 2002]
8. ”Пѣрвая попытка **вывести** на рынок гормональный контрацептив была предпринята в 1960 году американцами.”
”Det första försöket att få ut ett hormonellt preventivmedel på marknaden gjordes år 1960 av amerikanerna”
[Анна Варшавская. Дар не случайный (2002) // «Домовой», 2002.02.04]
9. ”Он ведь получаёт в свои рúки тóлько то, что кто-то за него ужé **выбрал**”
”Han får dock bara tag på det som någon annan redan har valt ut åt honom”
[Алексей Краевский. Журналы и поклонники // «Октябрь», 2003]
10. ”Из всего изобѝлия я **выбрал** две, разрешение котóрых, по моему мнѣнию, привелó бы к успѣху”
”Av allt detta överflöd valde jag ut två, vars lösning enligt min mening skulle ha lett till framgång”
[Игорь Вольский. Пропать им. Пантюхина: будет ли новый мировой рекорд? (1994)]

11. "Нужно стараться **выделить** те сферы деятельности в которых ребёнок может проявить инициативу и заслужить признание не только в своём классе, но и в школе."

"Vi måste försöka identifiera (välja ut/hitta) de verksamhetsområden, i vilka barnet kan ta initiativ och vinna erkännande, inte bara i klassen utan även i skolan."

[Алевтина Луговская. Если ребенок боится ходить в школу (2002)]

12. "Видишь? Он **высунул** язык."

"Såg du? Han stack ut tungan"

[Андрей Геласимов. Жанна (2001)]

13. "...но он вóвремя **высунул** из кустов голову"

"...men då stack han ut huvudet ur buskarna"

[Фазиль Искандер. Сюжет существования (1965)]

14. "часто **выступают** утесы"

"Ofta sticker klippor ut"

[С. В. Обручев. В неизведанные края. Путешествия на Север 1917-1930 г.г. (1954)]

15. "Все, что требуется, это **вырезать** и заполнить купон."

"Allt som behövs är att klippa ut och fylla i kupongen"

[Кристина ДЕСЯТОВА. Жительница Казани спустя полвека нашла друга детства // Комсомольская правда, 2011.02.18]

4.3.2. Empty a container

16. "Если взрослый может **выплакать** своё горе и таким образом дать ему выход"

"Om en vuxen kan gråta ut sin sorg och därmed ge den en utväg"

[Евгения Власова. Дети и смерть (2002) // «Домовой», 2002.08.04]

17. "Чтобы быть с ней, я готов **выколоть** себе глаза."

"För att vara med henne är jag beredd att sticka ut mina egna ögon."

[Александр Иличевский. Ай-Петри (2005) // «Октябрь», 2006]

18. "Можно **выместить** на нем всю несправедливость рабочего дня."

"Man kan låta sin ilska över arbetsdagens orättvisor gå ut över honom."

[Улья Нова. Инка (2004)]

19. "Я **вылила** воду из кастрюли в костер"

"Jag hällde ut vattnet ur kastrullen över elden"

[Федор Кнорре. Каменный венок (1973)]

20. "Подумав, он открыл окно и **выплеснул** коньяк наружу"

"Efter att ha tänkt över det öppnade han fönstret och hällde ut konjaken"

[Андрей Дмитриев. Призрак театра (2002-2003) // «Знамя», 2003]

21. "Двое мужиков сидели у только что **вырытой** могилы"

"Två män satt vid den alldeles nygrävda graven"

[Людмила Улицкая. Казус Кукоцкого [Путешествие в седьмую сторону света] // Новый Мир», 2000]

22. ”После этого старики отпустили Доули, и он сел, безмолвный, как идол, **высеченный** из коричневого камня”

”Efter det släppte gamlingarna Dawley och han satte sig, tyst som en avgudabild uthuggen ur brun sten.”
[В. Н. Комаров. Тайны пространства и времени (1995-2000)]

4.3.3. Exhaustive result

23. ”Как **вычислить** примерную площадь поперечного сечения проволоки?”

”Hur räknar man ut den ungefärliga arean av tvärsnittet på kabeln?”
[Владимир Лукашик, Елена Иванова. Сборник задач по физике. 7-9 кл. (2003)]

24. ”Исайка [...] до того всю комнату **выстудил**”

”Isajka [...] hade tills dess vädrat ut (kylt ut) hela rummet”
[Дмитрий Быков. Орфография (2002)]

4.3.4. Exhaust a surface

25. ”Их необходимо тут же **выровнять** деревянными или металлическими молотками с гладкой поверхностью”

”De måste genast jämna ut trä- eller metallklubborna med en slät yta”
[Константин Скворцов. От кубка до рыцарского шлема // «Народное творчество», 2004]

26. ”Достоевский **выпрямил** эту картину”

”Dostojevskij rätade ut den här bilden”
[С. Г. Бочаров. Из истории понимания Пушкина (1998)]

4.3.5. Negative exhaustion

27. ”Русские дураки наконец-то **вымерли** — остались только преуспевающие global Russians”

”De ryska dårarna var äntligen utdöda – kvar var bara framgångsrika global Russians”
[Евгений Гусятинский. Кино для премьеры // «Русский репортер», № 22 (200), 9 июня 2011, 2011]

28. ”Но все кончилось. Наш род **вымрет**.”

”Men det hela var över. Vår släkt kommer att dö ut”
[Герман Садулаев. Шалинский рейд (2009) // «Знамя», 2010]

29. ”После войны у них было гораздо больше возможностей, чем у тех черных, хозяева которых пытались **вытравить** из них все человеческое.”

”Efter kriget hade de mycket större möjligheter än de färgade, vars ägare försökte utrota allt mänskligt i dem.”
[Елена Ханга. Про все (2000)]

30. ”Около часа мы шли по руслу **высохшей** реки.”

”Ungefär en timme gick vi längs den uttorkade flodbädden”
[Кавказские дольмены // «Пятое измерение», 2002]

31. ”Мог бы прийти и **выругать** меня”

”Han kunde ha kommit och skällt ut mig”
[Николай Амосов. Голоса времен (1999)]

32. "Что это за шум? — Это Настя своему **выдаёт** за вчерашнее."
"Vad är det för ljud?" "Det är Nastja som skäller ut dem för igår."
<http://dic.academic.ru/dic.nsf/dmitriev/выдавать>

33. "Длинный этот разговор **вымотал** его."
"Detta långa samtal tröttade ut honom."
[Анатолий Приставкин. Ночевала тучка золотая (1981)]

4.3.7. Make out of

34. "Официальные власти должны **выработать** приемлемые правовые рамки такого сотрудничества"
"Myndigheterna bör utarbeta en lämplig rättslig ram för ett sådant samarbete"
[Денежные переводы мигрантов -- фактор инновационного развития мировой финансовой инфраструктуры // «Вопросы статистики», 2004]

35. "Поэтому все теории стремятся **вырасти** до социального института,"
"Därför strävar alla teorier efter att utvecklas till en social institution,"
[Александр Ослон. Мир теорий в эпоху «охвата» // «Отечественные записки», 2003]

36. "В-третьих, металлургическим компаниям совместно с правительственными органами необходимо **выработать** механизм..."
"För det tredje, de stålföretag som arbetar tillsammans med statliga myndigheter måste utveckla en mekanism..."
[Дмитрий Тарасов. Глобализация диктует правила мировой торговли (2004) // «Металлы Евразии», 2004.12.17]

37. "Букар Алиум к своим тридцати **вырос** в классного голкипера"
"Bukar Alium hade vid trettio års ålder utvecklats till en målvakt av hög klass"
[Дмитрий Де-Спиллер. Удивительный Игви // «Техника - молодежи», 1974]

4.3.9. Acquire

39. Сейчас Маргулян вот уже более года не может **выкупить** свой багаж, оставшийся в США
"Nu har det gått mer än ett år och Margulyan kan fortfarande inte köpa ut sitt bagage, som är kvar i USA"
[И. Э. Кио. Иллюзии без иллюзий (1995-1999)]

40. "Чтобы **выведать** у природы тайну, как раз и требуется нешаблонное, алогичное мышление."
"För att utröna naturens hemligheter krävs bara ett okonventionellt, icke-logiskt tänkande."
[А. К. Сухотин. Парадоксы науки (1978)]

41. "— Нужно **выправить** мне пропуск для входа в институт."
"Jag behöver få ett passerkort utfärdat för att komma in på institutet."
[Н. Н. Шпанов. «Медвежатник» (1935-1950)]

42. "То есть попытаться **выведать** то, о чем напрямую никогда не спрашивают."
"Det vill säga att försöka utröna vad det är som aldrig direkt frågas."
[Вадим Громов. Компромат для олигарха (2000)]

43. ”Э́то мы ещё **выясним**, кто тут шпио́нит, — злóбно сказа́ла Валенти́на”
”Vi skall reda ut vem det är som spionerar, sade Valentina argt.”
[Людмила Петрушевская. Маленькая волшебница // «Октябрь», 1996]

4.3.10. Endure

44. ”Как ты это **выдержала** - я тобой восхищаюсь”
”Hur stod du ut med detta? Jag beundrar dig.”
[Смс-сообщения старших школьников (2004)]

45. ”Железная воля Марии Александровны и сознание, что теперь только на ней лежит забота о других детях, помогли ей **выстоять**.”
”Maria Aleksandrovnas järnvilja och insikten om att det nu endast ankom på henne att ta hand om de andra barnen hjälpte henne att hålla ut.”
[Гавриил Попов. Ошибка в проекте. Ленинский тупик // «Наука и жизнь», 2009]

46. ”Любите меня всегда и заставьте меня **выстрадать** еще больше мук”
”Älska mig för evigt och låt mig utstå än mer lidande”
[Виктор Астафьев. Печальный детектив (1982-1985)]

47. ”Две недели она ждала, а потом не **вытерпела** и поехала к нему сама”
”Hon väntade två veckor, sedan kunde hon inte längre stå ut och åkte själv till honom”
[Ирина Безладнова. Дина // «Звезда», 2003]

48. ”...отбыла, не **вынеся** дольше разлуки со своими.”
”...hon åkte därifrån, oförmögen att uthärda den långa separationen från de sina.”
[Александр Росляков. Тетрадка старушки Зверевой (1997) // «Столица», 1997.11.24]

4.3.11. Svåra fall

49. ”он **выпятил** живот и закачался из стороны в сторону”
”Han stack ut magen och började gunga från sida till sida”
[Андрей Волос. Недвижимость (2000) // «Новый Мир», 2001]

50. ”**Выпятив** грудь, я грозно заявил...”
(49) ”Efter att ha spänt ut bröstet, sade jag barskt...”
[Игорь Вольский. Пропать им. Пантюхина: будет ли новый мировой рекорд? (1994)]

51. ”С сегодняшней точки зрения они **выглядят** несколько странно”
”Ur ett samtida perspektiv ser de lite konstiga ut”
[Леонид Черняк. Три ошибки Доктора // «Computerworld», 2004]

52. ”Да́же два одина́ковых рисунка при раз́ных исто́чниках све́та **выглядят** по-раз́ному.”
”Även två identiska mönster vid olika ljuskällor ser annorlunda ut”
[Соломенные картины // «Народное творчество», 2004]

53. ”В США сейча́с рассма́тривают КНР как факти́ческого наслéдника ро́ли СССР, и тако́й вариант **выглядит** разумным.”
”I USA ser man nu Kina som de facto efterträdare till Sovjetunionen och denna variant ser rimlig ut.”
[Сергей Минаев. Двадцатым будешь? (2002) // «Вечерняя Москва», 2002.05.16]